

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BRAHMAVIHARN 4 IN SILA TOWN MUNICIPALITY MUENG KHON KAEN DISTRICT KHON KAEN PROVINCE

PHRA NATTORN JUNTAPUNYO (PHALEE)

A THEMATIC PEPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN BUDHISTIC LOCAL GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์	:	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	:	พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ
ชื่อปริญญา	:	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	พระครูประยุตสารธรรม, ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(พระครูประยุตสารธรรม, ดร.)

กรรมการ .....
(พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. ณฐอร เจือจันทร์)

ลิขสิทธิ์ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Local Political Participation of the Elderly According to the Principle of Brahmaviharn 4 in Sila Municipality Mueng Khon Kaen District Khon Kaen Province
Student's Name	:	Phra Nattorn Janthaparyo
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Buddhistic Local Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phrakruprayutsaradham, Dr.

Accepted by the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science in Buddhistic Local Government Program.

Dean of Social Science Faculty .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Dissertation Committee:
Chairman .....
(Asst. Prof. Dr. Piyaluk Potiwan)

Member (Advisor) .....
(Phrakruprayutsaradham, Dr.)

Member .....
(Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Phrakrusangkharak Thawee Abhayo, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Dr. Nathaorn Chuachan)

Copyright of the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	**: การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**
ชื่อนักศึกษา	**: พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)**
ชื่อปริญญา	**: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	**: การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**
ปีพุทธศักราช	**: 2566**
อาจารย์ที่ปรึกษา	**: พระครูประยุตสารธรรม, ดร.**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 376 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า :

1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะพบว่า ผู้สูงอายุควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการพัฒนา ท้องถิ่นของตน ควรติดตามการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนอย่างทั่วถึงประชาสัมพันธ์ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อเสนอปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น, ตามหลักพรหมวิหาร 4

ABSTRACT

Thematic Topic	**: Local Political Participation of the Elderly According of the Principle of Brahmaviharn 4 in Sila Town Municipality Mueng Khon Kaen District Khon Kaen Province**
Student's Name	**: Phra Nattorn Juntapunyo (Phalee)**
Degree Sought	**: Master of Political Science**
Program	**: Buddhistic Local Government**
Anno Domini	**: 2023**
Member (Advisor)	**: Phrakruprayutsarntham, Dr.**

The research of this thesis is as follows: 1) To study the level of community participation in local political affairs among the elderly according to Brahma Viharn 4. 2) To compare the level of community participation in local political affairs among the elderly according to Brahma Viharn 4, categorized by gender, age, educational level, and occupation. 3) To study suggestions for improving community participation in local political affairs among the elderly according to Brahma Viharn 4 in the municipality of Sila, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province, using a questionnaire to collect data from a sample group of 376 individuals. The statistical analysis used includes frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test, one-way ANOVA

The research findings are as follows: 1) Overall, the public has a high level of opinion regarding community participation in local political affairs among the elderly according to Brahma Viharn 4 in the municipality of Sila, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province. 2) When comparing the opinions of the public on community participation in local political affairs among the elderly according to Brahma Viharn 4 in the municipality of Sila, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province, it was found that the opinions differ significantly among individuals of different genders, ages, educational levels, and occupations, with statistical significance at the 0.05 level. 3) Suggestions indicate that the elderly should actively participate in monitoring the performance of local governance to promote transparency. They should also be involved in policy-making for local development. Additionally, they should stay informed about local governance through online media and public forums. The public should be encouraged to participate in meetings with local government organizations to present issues and collaborate on finding solutions for further development.

Keywords: Local Political Participation, According to Brahma Vihara 4

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตานุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้แก่อาจารย์ พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ. ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และพระครูประยุตสารธรรม, ดร. ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณ/ขอบพระคุณ ประธานและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบสารนิพนธ์คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์ พระครูประยุตสารธรรม, ดร. พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ. ดร.พระครู สังฆรักษ์ทวี อภโย, ผศ. ดร. และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คือ ดร. อภิชิต เหมือยไธสง ดร. เอนก มูลมา ดร. อัครเดช นีละโยธิน อาจารย์ประจำวิชาระเบียบวิธีวิจัย นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองกับประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น ในการศึกษาครั้งนี้ ขอเจริญพรขอบคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และผู้เกี่ยวข้องในเขตเทศบาลเมืองศิลา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่มีความเมตตา ส่งเสริมเรื่องการศึกษา และแนวทางความรู้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณาจารย์คณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิประสาทวิทยาการและประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจตามสมควรพร้อมทั้งขออุทิศความดีของสารนิพนธ์นี้ให้บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ญาติโยมผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**ฉ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ช**
กิตติกรรมประกาศ	**ซ**
สารบัญ	**ฌ**
สารบัญตาราง	**ฏ**
สารบัญแผนภูมิ	**ด**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**9**
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น	9
2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม	11
2.1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง	12
2.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	14
2.1.4 ฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	15
2.1.5 แนวทางการบริหารจัดการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	16
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	18
2.2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ	18
2.2.2 ความต้องการของผู้สูงอายุ	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร 4 ประการ	21
2.3.1 ความหมายของพรหมวิหาร 4	21
2.3.2 องค์ประกอบของพรหมวิหาร 4	22
2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	23

สารบัญ (ต่อ)

2.5 พื้นที่ทำการวิจัย..... 26
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 27
2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 36
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 36
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 37
3.3 เครื่องมือวิจัย..... 38
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 39
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 40
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล..... 41
3.7 การวัดค่าตัวแปร..... 42
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 43
3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง..... 44
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น..... 46
4.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม..... 49
4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น..... 63
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 67
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 67
5.2 อภิปรายผล..... 69
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 75

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม..... 77

ภาคผนวก..... 82

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย..... 83

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย... 85

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 89

ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 92

ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 98

ประวัติผู้วิจัย..... 107

สารบัญตาราง

เรื่อง **หน้า**

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด..... 34

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยกำหนด..... 37

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ..... 44

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ..... 45

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา..... 45

ตารางที่ 4.4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ..... 46

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น..... 46

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม หลักหลักพรหมวิหาร 4..... 47

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4..... 47

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4..... 48

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4..... 49

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกเพศ..... 50

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุ..... 51

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยแยกเป็นรายด้าน จำแนกอายุ..... 52

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม หลักหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอายุ..... 53

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอายุ..... 53

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอายุ..... 54

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอายุ..... 54

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกระดับการศึกษา..... 55

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบรายด้าน จำแนกระดับการศึกษา..... 55

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม หลักหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 56

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 57

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 57

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามระดับการศึกษา.. 58

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอาชีพ..... 59

ตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยตามอาชีพ จำแนกอาชีพ..... 59

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม หลักหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอาชีพ..... 60

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอาชีพ..... 61

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 จำแนกตามอาชีพ..... 61

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น..... 62

ตารางที่ 4.29 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่..... 62

ตารางที่ 4.30 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม หลักหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา, กรุณา, มุทิตา, อุเบกขา)..... 63

ตารางที่ 4.31 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา, กรุณา, มุทิตา, อุเบกขา)..... 64

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ ตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา, กรุณา, มุทิตา, อุเบกขา)..... 64

ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ ตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4(เมตตา, กรุณา, มุทิตา, อุเบกขา)..... 65

สารบัญแผนภาพ

เรื่อง **หน้า**

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 35

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ทางประชากรที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมานี้ เมื่อประชากรในแต่ละพื้นที่ ตั้งแต่ชุมชน เขตปกครองระดับต่าง ๆ ประเทศ ภูมิภาค ฯลฯ มีอายุสูงมากขึ้น โดยสังเกตได้จากสัดส่วนของประชากรสูงอายุ หรืออายุของประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น ในประชากรปิด หรือประชากรที่เปลี่ยนไปโดยไม่นับรวมการย้ายถิ่น การสูงวัยของประชากร มีสาเหตุมาจากการเกิดที่ลดลง และอายุของผู้คนยืนยาวขึ้น

กำหนดให้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการผู้สูงอายุ แห่งชาติ (กผส.) เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีความมุ่งหมายให้คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นกลไกนโยบายและเป็นผู้มีหน้าที่สำคัญในการที่จะมองพัฒนาการของประเทศในภาพรวมได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่เรียกว่าการเปลี่ยนเป็นสังคมสูงอายุ ซึ่งมีความหมายอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศไม่ให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสังคมเกิดความกังวลเกินหรือเข้าใจผิด แต่ในทางกลับกันกลับเห็นโอกาสและมีความมั่นใจว่าการที่ประเทศไทยเป็นสังคมสูงอายุไม่ใช่อุปสรรคต่อการพัฒนา แต่อาจจะเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศให้สามารถจะเจริญเติบโตต่อไปได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม โดยความเชื่อเรื่องการทำให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ยังสามารถมีคุณภาพชีวิตต้องได้รับการดูแล

การเตรียมพร้อมรับประชากรที่เข้าสู่วัยสูงอายุเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกและระดับชาติการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุหรือสังคมสูงอายุเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก นับวันอัตราส่วนประชากรผู้สูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งหมดจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าสังคมนั้นเข้าสู่ยุคสังคมสูงอายุ ซึ่งหมายถึงสังคมที่ประชากรกำลังมีอายุสูงขึ้น ประเมินได้จากอัตราส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยประชากรสูงอายุ หมายถึง ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป หากสังคมใดมีประชากรสูงอายุอัตราส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด แต่ไม่ถึงร้อยละ 20 เรียกได้ว่าเป็นสังคมสูงอายุ และถ้าอัตราส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 แต่ไม่ถึง ร้อยละ 28 เรียกว่าสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ หากมีผู้สูงอายุเพิ่มมากไปกว่านั้นคืออัตราส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 จะกลายเป็น สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2565) การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2564 ขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) นโยบายรัฐบาลที่จะนำประเทศไทยก้าวสู่ Thailand 4.0 เพื่อรองรับอนาคตที่มีความเป็นสังคมเมืองสังคมผู้สูงอายุรวมทั้งการเข้าสู่การเชื่อมต่อ การค้าและการลงทุนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงระบบสุขภาพ โดยมี เป้าหมายเพื่อพัฒนาหน่วยงาน ด้านบริหาร วิชาการ และบริการให้มีคุณภาพตามวิสัยทัศน์เมืองแห่งสุข ภาวะเข้มแข็ง ศูนย์กลางความเป็นเลิศทางการแพทย์ระดับประเทศ

ประชาชนสุขภาพดีด้วยตนเองภายใต้ จุดยืน 8 จุดยืน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้ 1) การระดมพลังภาคีทุกภาคส่วน ทุกระดับร่วมสร้างเมืองแห่งสุขภาวะ และนิเวศน์สุขภาพชุมชนที่เข้มแข็ง 2) การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการสุขภาพ ตนเองแก่ประชาชน ชุมชน อย่างเข้มแข็ง และยั่งยืน 3) การเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการแพทย์ และการพัฒนาคุณภาพการบริการสุขภาพแก่ประชาชนที่ได้มาตรฐานสากล 4) การพัฒนาองค์กรสาธารณสุขให้ มีสมรรถนะสูงบุคลากรเป็นมืออาชีพ บริหารด้วยความทันสมัย และธรรมาภิบาล 5) การพัฒนาระบบ สุขภาพเพื่อหนุนเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนของจังหวัด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

แผนยุทธศาสตร์สุขภาพจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2564 สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการสนับสนุนของผู้บริหารระดับจังหวัด และระดับอำเภอพร้อมกับได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก บุคลากรทุกระดับรวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานด้านสุขภาพ เพื่อการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดดังกล่าวให้เป็นไปในทิศทาง (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น, 2564)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้จัดทำขึ้น โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มุ่งหวังให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นที่ยอมรับนับถือของสากล และสอดคล้องกับประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนไทยและสภาพปัญหาประเทศไทย โดยมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปฏิรูป และสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นให้ได้ และกำหนดแนวทางในการขจัดทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างได้ผลตลอดจนสร้างกลไก ที่มีประสิทธิภาพได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย รับผิดชอบดูแลและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้าและตรงตามความต้องการของสมาชิกในท้องถิ่น โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ได้ระบุเกี่ยวกับสิทธิ์ในการได้รับความคุ้มครองจากมาตรการของรัฐ เพื่อขจัดอุปสรรคส่งเสริมให้ความคุ้มครองอำนวยความสะดวก ให้แก่เด็กสตรีผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้อย่าง สมศักดิ์ศรี ไว้ในมาตรา 27 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยมีหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่โดยตรง ซึ่งระบุไว้ใน หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ภายใต้บังคับ มาตรา 1 มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นประกอบกับมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและ จัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรม สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในส่วนของรัฐบาลไทย ยังพบการดำเนินงานหลายด้านที่ต้องปรับปรุง อาทิ การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ทุกภาคส่วนจึงต้อง เร่งขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำหนดแนวทาง นโยบาย เป้าหมาย เตรียมความพร้อมในการรับมือและ ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ได้ในอนาคตเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมีสาระสำคัญในการคุ้มครอง ส่งเสริมขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนลดการผูกขาดอำนาจรัฐและเพิ่มอำนาจให้แก่ประชาชนการ

ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองนับได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีความสำคัญ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ ซึ่งรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในทางการเมือง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

ปัจจุบันท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแข่งขันที่รุนแรงทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่ได้ และให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต ส่วนองค์กรภาคเอกชนได้มีการปรับปรุงการบริหารงานโดยการรื้อระบบ ขณะที่องค์กรภาครัฐเองได้มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบราชการมาหลายยุคหลายสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสร้างความเป็นธรรม อีกทั้งปรับปรุงบุคลากรโดยเน้นผลงานและความซื่อสัตย์สุจริต เน้นการบริหารแบบเอกชนมากขึ้น ซึ่งการบริหารแบบราชการได้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้หน่วยงานราชการไม่สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้เท่าที่ควร แต่ในพระพุทธศาสนามีหลักแห่งการบริหารจัดการอันเป็นหลักคุณธรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมหาศาล อันสามารถที่จะทำงานนั้นบังเกิดสัมฤทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ ที่เรียกว่าพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมของผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาที่ควรถือปฏิบัติเป็นนิตย์มี 4 ประการ คือ 1) เมตตา ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยจิตอันแผ่ไมตรี ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและสิ่งอื่น ซึ่งเป็นความรักใคร่ที่ปราศจากราคะความกำหนัด ความรัก ความหวังดีความปรารถนาดีนั้น เป็นการแสดงออกซึ่งมิตรภาพไมตรีของมนุษย์ที่มีต่อกัน ตลอดถึงสัตว์และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ด้วยต้องการมุ่งหวังแต่ความสุขแก่เขา ไม่หวัง ผลประโยชน์ตอบแทนสิ่งอื่นใดนอกจากให้เขาเป็นสุข โดยการแสดงออก 3 ทาง ได้แก่ 1) เมตตากายกรรม เมตตาทางกาย คือ การกระทำ และการแสดงออกทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา 2) เมตตาวจีกรรม เมตตาทางวาจา คือ การพูดเจรจาถ้อยคำที่ประกอบด้วยเมตตา และ 3) เมตตามโนกรรม เมตตาทางใจ คือ มีจิตใจที่มุ่งหวังดีมีเจตนาดีต่อผู้อื่น และสิ่งอื่น 2) กรุณา ความสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้อง บำบัดความทุกข์ยากความเดือดร้อนของคน และสัตว์ทั้งปวง 3) มุทิตา ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข มีจิตใจผ่องใสบันเทิงประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีเมื่อเขาได้ดีมีสุข มีความเจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อเห็นเขาทำความดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้า ยิ่งขึ้นไปก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมที่จะช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน และ 4) อุเบกขา วางตนเป็นกลาง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงวิบัติมีทุกข์ซึ่งยังรวมถึง ความวางใจเป็นกลาง อันจะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้ผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย (พจนานุกรมพุทธศาสตร์, 2546)

การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่าง ยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมี

ส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิด กับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครอง ท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น มีสมาชิกสภาท้องถิ่นมีคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนัก ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดพลังขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองประสบความล้มเหลวอย่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวดที่ 14 ประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ ไว้หลายประการ ดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และการมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อ การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในระดับหนึ่ง ซึ่งหลังจากนี้ในปี 2565 จะเป็นครบรอบวาระการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งควรอย่างยิ่งที่จะทำกิจกรรมการรณรงค์การเลือกตั้งรวมไปถึงการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุที่ผ่านมาว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของท้องถิ่นในระดับใด และมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการบริหารขององค์กรท้องถิ่น รวมไปถึงการเสนอแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรม หรือช่องทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในอนาคต โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้สูงอายุในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป อย่างไรก็ตามพื้นที่ในเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งท้องถิ่นทั่วไป ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจะมีปัญหาในด้านการใช้สิทธิ์การเลือกตั้ง ด้านร่วมรณรงค์เลือกตั้งและด้านการตัดสินใจในทางการเมือง จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว หากการเมืองในทุกระดับไม่มีความเข้มแข็งโดยเฉพาะ อย่างยิ่งการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง จะส่งผลต่อการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพหากมีการรณรงค์การเลือกตั้งประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ก็สามารถเป็นแนวทาง หรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรมหรือช่องทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในอนาคต โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้สูงอายุในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สังคม จะทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสในการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถที่สะสมอยู่ให้เกิดการพัฒนาชุมชนและสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากผู้สูงอายุมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการ

เมืองก็จะเป็นโอกาสที่ดีต่อการพัฒนาทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ได้เช่นกัน ดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันมีการจัดตั้งรวมกลุ่มตั้งชมรมต่าง ๆ ขึ้นมาอันจะเป็นการส่งเสริมการรวมตัว และสร้างความเข้มแข็งทางสังคมในการพบปะรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ความสามารถเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคม หลังจากการเกษียณอายุจากการทำงานโดยใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ผ่านมาเข้ามาช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่นได้รับการยอมรับเข้าไปมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของภาครัฐในการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนของจังหวัดขอนแก่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเป็นการแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ตื่นตัวให้ความสนใจกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและทางสังคมมากขึ้น เพื่อใช้ความรู้ความสามารถประสบการณ์มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่น ในจังหวัดของตนและแนวทางการวิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น ตลอดจนสร้างแนวทางพัฒนาทางการเมืองของผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.3.2 ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.3.3 ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.4 ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป จำนวน 6,378 คน (ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองศิลา ณ วันที่ 20 เดือน ธันวาคม 2565) กำหนดขนาดโดยการใช้สูตรของ (TaroYamane) จากกลุ่มประชากรและได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วม การดูแลผู้สูงอายุ

ตัวแปรอิสระ

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามด้านของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
2. ด้านการใช้สิทธิ์เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของพรรคการเมืองเพิ่มมากขึ้น

1.5.2 เนื่องจากประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรีบส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรีบนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปดำเนินการ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการเมืองระดับท้องถิ่นในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น การทำงานกับชุมชนทุกโครงการเมื่อทำสำเร็จแล้วต้องตรวจสอบประเมินผลหลักพรหมวิหาร 4 การประชุมแต่ละโครงการต้องเป็นประชาธิปไตยคือเป็นความต้องการของคนหมู่มาก ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์และทำการศึกษาบริบทของแต่ละพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.6.4 ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญไว้ ดังต่อไปนี้

1.6.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของการเมืองท้องถิ่นทั่วไปในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง

1.6.2 ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.6.3 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง หมายถึง การที่ผู้สูงอายุใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าแทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น การไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็น รูปแบบที่มีความสำคัญของการบริหารในระบอบประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ควรตระหนัก คือ ประเทศที่ให้ ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือประเทศที่ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

1.6.4 ด้านการใช้สิทธิ์เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึง เป็นสิทธิของผู้สูงอายุ สามารถที่จะแสดงออกหรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดหรือ ความเห็น ทั้งด้วยการพูด การแสดงท่าทาง โดยการสื่อสารด้วยตัวหนังสือ ไม่ว่าจะบนหน้ากระดาษหรือในโลกออนไลน์ ตลอดจนในรูปแบบอื่น ๆ

1.6.5 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หมายถึง การที่ผู้สูงอายุได้เข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความ เชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ ทั้งผ่านนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตามการเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่น อีกเช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้าง ผู้นำทางการเมือง การควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนก็สามารถเข้า ไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การเข้าประชุมพรรค การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของพรรค การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

1.6.6 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือ โครงการพัฒนา เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นมีการกระจายโอกาสทางการพัฒนา การรับความรู้ แนวความคิดและการช่วยเหลือผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ มากขึ้นเป็นต้น

1.6.7 พรหมวิหาร 4 หมายถึง หลักธรรมของผู้ใหญ่ (ผู้บังคับบัญชา) ที่ควรถือปฏิบัติเป็นนิตย์มี 4 ประการ คือ

1. เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีความสุขด้วยจิตอันแผ่ไมตรีและคิด ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและสิ่งอื่น ซึ่งเป็นความรักใคร่ที่ปราศจากราคะความกำหนัด ความรักความหวังดีความปรารถนาดีนั้น เป็นการแสดงออกซึ่งมิตรภาพไมตรีของมนุษย์ที่มีต่อกัน ตลอดถึงสัตว์และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ด้วยต้องการมุ่งหวังแต่ความสุขแก่เขา ไม่หวัง ผลประโยชน์ตอบแทนสิ่งอื่นใดนอกจากให้เขาเป็นสุข โดยการแสดงออก 3 ทาง ได้แก่ เมตตากายกรรม เมตตาทางกาย คือ การกระทำ และการแสดงออกทางกายที่ประกอบด้วย เมตตา เมตตาวจีกรรม เมตตาทางวาจา คือ การพูดเจรจาถ้อยคำที่ประกอบด้วย เมตตา และ เมตตามโนกรรม เมตตาทางใจ คือมีจิตใจที่มุ่งหวังดี มีเจตนาดีต่อผู้อื่นและสิ่ง อื่น

2. กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากความเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

3. มุทิตา หมายถึง ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุข มีจิตใจผ่องใสบันเทิงประกอบด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีเมื่อเขาได้ดีมี สุข มีความเจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อเห็นเขาทำความดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้า ยิ่งขึ้นไปก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมที่จะช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน

4. อุเบกขา หมายถึง วางตนเป็นกลาง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ เมื่อผู้อื่นถึงวิบัติมีทุกข์และยัง รวมถึง ความวางใจเป็นกลาง อันจะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชังพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้ผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น
  2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  2.1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง
  2.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
  2.1.4 ฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
  2.1.5 แนวทางการบริหารจัดการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
  2.2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ
  2.2.2 ความต้องการของผู้สูงอายุ
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร 4 ประการ
  2.3.1 ความหมายของพรหมวิหาร 4
  2.3.2 องค์ประกอบของพรหมวิหาร 4
2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4
2.5 พื้นที่ทำการวิจัย
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

คำว่า การเมือง หมายถึง การที่เกี่ยวข้องกับรัฐแผ่นดิน มีลักษณะงานที่เกี่ยวกับรัฐและแผ่นดิน การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ และการบริหารราชการแผ่นดิน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายจากนักวิชาการที่ได้นิยามไว้ดังนี้

พระมหาทัศพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข) (2563) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือ เข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น

คำว่า การเมือง หมายถึง การที่เกี่ยวข้องกับรัฐแผ่นดิน มีลักษณะงานที่เกี่ยวกับรัฐและแผ่นดิน การบริหาร ประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับ นโยบายในการบริหารประเทศ และการบริหารราชการแผ่นดิน

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) ประเภทของการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการมักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการโดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

พระเกรียงศักดิ์ กิตติปุญโญ (2560) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือเป็นหลักการที่ให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความ โปร่งใสเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดีขึ้น เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ของทุก ๆ ฝ่ายในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาไทย พ.ศ.2550 จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่โปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ทฤษฎีเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชน

สถาบันพระปกเกล้า (2545) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำปรึกษาร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตลอดจนการร่วมควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ไพฑูรย์ ผิวผาง (2550) การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงานการรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับร่วมกัน มีจุดสำคัญอยู่ที่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เป็นไปได้ลักษณะแบบสมัครใจและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเข้มแข็ง แต่คุณสมบัติดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกระบวนการเริ่มต้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ใช้เป็น การจำลองแบบหรือการนำมาสวมใส่ในจุดใดจุดหนึ่ง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเมืองนั้น เป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจ หรือการต่อสู้ช่วงชิงเพื่อ รักษาอำนาจ หรือแสวงหาผลประโยชน์ความขัดแย้งก็ตาม ที่มันได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการปกครอง การเมืองในที่นี้จึงมีความหมายตามทัศนะของชาวตะวันตกนั้นเองที่นักวิชาการของไทยไปศึกษามาและรับเอาแนวคิดทางตะวันตกเข้ามาใช้ในสังคมไทยในปัจจุบัน

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำกล่าวที่ว่า “การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนและทุกคนก็ไม่สามารถปฏิเสธผลกระทบทางการเมืองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนได้” คำกล่าวนี้ได้สะท้อนให้นักวิชาการหลายท่านได้หันมาให้ความสนใจและศึกษาไว้อย่างมากมายจนสามารถสะท้อนแนวคิดต่าง ๆ ออกมาตามบริบททางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของตนเอง โดยเฉพาะประเด็นความหมายการมีส่วนร่วม ทางการเมืองมีผู้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย

สุจิต บุญบงการ (2560) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ทางการเมืองไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความหมายในเรื่องของกิจกรรมมิใช่ทัศนคติ ไม่ใช่เป็นเรื่องของความคิด ความรู้สึกหรือความเชื่อทางการเมืองแต่ยอมรับว่าทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อรูปแบบหรือการแสดงออกของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เป็นกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ใช้กับบุคคลธรรมดาทั่วไป ส่วนนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองนั้นถือว่าเป็นบทบาททางการเมือง

3. เป็นเรื่องของการแสดงออกเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

4.การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการตัดสินใจของผู้นำหรือรัฐบาลแต่อย่างใด แม้ว่าผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีวัตถุประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาลก็ตามและบางครั้งการมีส่วน

ภูสิทธ์ ขันติกุล (2563) คำว่า การเมือง หมายถึง ระเบียบปฏิบัติช่วยกันจัดบ้านเมืองสังคมหรือโลกให้มันหมดปัญหา การช่วยแก้ปัญหาบ้านเมือง สังคมทั้งหมดนั้นเอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เป็นแนวทางหรือกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่ว่าการปกครองรูปแบบใดก็ตามบทบาทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมจำเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาความสมดุลระหว่างผู้บริหารประเทศ (รัฐบาล) กับผู้รับผลประโยชน์อันเกิดจากการบริหารประเทศ ซึ่งหากแม้ว่าระบบการเมืองใดก็ตามที่ละเลยในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองย่อมไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

จำนง อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2545) ให้ความหมายว่า การเมือง หมายถึง กิจกรรมทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจสังคมมีแบบแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือความสัมพันธ์ทางอำนาจ เช่น แบบแผนที่กำหนดว่าใครเป็นผู้มีอำนาจ การที่จะได้อำนาจมีกฎเกณฑ์วิธีการอย่างไร มีการแบ่งสันอำนาจกันอย่างไร มีวิธีการและขอบเขตในการใช้อำนาจอย่างไรตลอดจนแบบแผนในการสืบทอดหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจ แบบแผนเหล่านี้ เรียกว่าสถาบันการเมืองนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นสถาบันการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมในฐานะเป็นวิธีการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ

ลิขิต ธีรเวคิน (2536) ได้กล่าวว่า การเมือง คือ กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งอำนาจและการได้มาซึ่งอำนาจรัฐแต่หลังจากการได้อำนาจรัฐแล้ว จะต้องมุ่งไปสู่การบริหารเพื่อการแจกแจงทรัพยากรเป็นไปตามจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539) ได้ให้ความหมายของคำว่า การเมือง หมายถึง การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิงการรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ อำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทเป็นสำคัญที่ส่งผลการกระทำนั้นถึงรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เช่น การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การชุมนุมเรียกร้องของประชาชนทางการเมือง การตัดสินใจเชิงนโยบาย ของรัฐบาลอันมีผลต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม การทำประชาพิจารณ์ ผลแห่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้

2.1.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นภาพสะท้อนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งตามแนวคิดของ วรทิพย์ มีมาก และคณะ (2542) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มหรือองค์กรในสังคม จะมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น สมัชชาคนจน ก็จะเรียกร้องให้รัฐแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน หนี้สินของเกษตรกร ฯลฯ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชนก็จะเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเดิม หรือการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน เช่น กฎหมายภาษี กฎหมายการค้าและการลงทุน ฯลฯ บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนได้ประโยชน์ เช่น การสร้างบ่อนคาสิโน การขยายเวลาปิดสถานเริงรมย์ เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของพรรคการเมือง เป็นการเข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความ เชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งผ่านนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม การเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่น อีกเช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้าง ผู้นำทางการเมือง การควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนก็สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การเข้าประชุมพรรค การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของพรรค การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ฯลฯ

3. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็นรูปแบบที่มีความสำคัญของการบริหารในระบอบประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ควรตระหนัก คือ ประเทศที่ให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือประเทศที่ประชาชน ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันอย่างมากมายไม่ได้หมายความว่า ประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในรูปแบบของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ต้องมีลักษณะดังนี้

3.1 การใช้สิทธิ์โดยอิสระ กล่าวคือ การไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิดมาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

3.2 การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพัง โดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย เฉพาะผู้กาบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่า ตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใด การออกเสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

3.3 ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียงเท่านั้น บัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลข ถือเป็นบัตรเสีย

3.4 ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

4. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการแสดงออก บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่างๆ ร้านกาแฟ บ้านเรือน สถานที่สาธารณะ ฯลฯ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติแล้ว รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการเสมอเช่น การสร้างท่อก๊าซ การสร้างเขื่อน การสร้างสนามบิน ฯลฯ นอกจากนี้ การแสดงออกที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การชุมนุมหรือการประท้วงโดยสงบและปราศจากอาวุธ รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้แสดงความโปร่งใสในการทำงานออกมาให้มากที่สุด

สำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารตาม ระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องตระหนักว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบ ในกิจการบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ ประชาชนต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยการกระทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคม หน้าที่สำคัญยิ่งของประชาชน คือ การสร้างเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานไว้ว่า “ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมือง มีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

ยุทธพร อิสรชัย (2561) กล่าวคือ ระบอบประชาธิปไตยถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ภายใต้หลักการแบ่งแยกและตรวจสอบการใช้อำนาจ (Check and Balance) โดยมีองค์กรผู้ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติ องค์กรผู้ใช้อำนาจทางบริหารและองค์กรผู้ใช้อำนาจทางตุลาการ เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน อย่างไรก็ตามระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนได้ก่อให้เกิดข้อคำถามต่อความเป็นตัวแทนของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจรัฐขององค์กรเหล่านี้ เนื่องจาก

บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายและได้รับการตราไว้ในกฎหมายอย่างถูกต้อง อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผิดกฎหมาย เป็นการชุมชนที่มีอุดมการณ์ล้มล้างสถาบันใดสถาบันหนึ่ง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมักจะเป็นไปตามกลุ่มผลประโยชน์และลักษณะ ของการแสดงออกได้เช่นกัน เช่น แสดงออกทางการพูด การเขียน การโฆษณา การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

2.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนได้สามารถวัดความมากน้อยได้จึงมีนักวิชาการหลายท่าน เช่น ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2527) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงไประดับต่ำ ดังนี้

1. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกเทศมนตรี
2. ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น
3. การช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น การแจกใบปลิว การวางแผนเลือกตั้ง
4. การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง การถกปัญหาการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง
5. ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
6. การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง

รวมถึงนักวิชาการไทยที่ได้สะท้อนระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 3 ระดับได้แก่

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปัจเจกบุคคล
2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับองค์การหรือกลุ่ม และ
3. การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชน

นอกจากนี้แล้วยังพบว่า บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2549) ได้สะท้อนแนวคิดการมีส่วนร่วมในมิติหนึ่งของประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลด้วย การวัดระดับการเป็นประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลจึงมักจะวัดที่ระดับของการมีส่วนร่วมด้วยปัจจัยหนึ่ง แต่ในที่นี้จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นมิติหนึ่งของการเป็นประชาธิปไตยโดยมีลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองความเข้าใจระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้คำถามที่ถามถึงความถี่ของการมี ส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับต่ำ
   1.1 พูดคุยเรื่องการเมือง
   1.2 ไปลงคะแนนในการเลือกตั้งท้องถิ่น
   1.3 ไปลงคะแนนในการเลือกตั้งระดับชาติ
   1.4 พูดชักชวนผู้อื่นให้ไปลงคะแนน
   1.5 ร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง
2. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

2.1 มีการติดต่อกับนักการเมือง
2.2 เคยบริจาคเงินหรือสิ่งของ
2.3 ร่วมชุมนุมฟังการหาเสียง/แนะนำตัว
2.4 เข้าร่วมในเวทีสาธารณะ
2.5 มีการรวมตัวกับคนอื่นเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม
2.6 ช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียง
2.7 บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง
2.8 เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
3. ความสนใจและการมีส่วนร่วมระดับสูง
3.1 ดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคการเมือง
3.2 ลงสมัครรับเลือกตั้ง

อุไรวรรณ ธนสถิตย์ (2550) กล่าวไว้ว่า Lucien W. Pye นักวิชาการรัฐศาสตร์ได้ให้คำนิยามของวัฒนธรรมทางการเมืองว่า ทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง ถือเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลในระบบการเมืองโดยครอบคลุมทั้งอุดมการณ์ทางการเมือง และปทัสถานในทางปฏิบัติ ของบุคคลระบอบการเมืองนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นรูปแบบรวมของมิติทางด้านจิตวิทยา และ ความรู้สึกนึกคิดของการเมือง แนวคิดดังกล่าวก็ครอบคลุมไปถึงประเด็นของแนวคิดทางการเมือง คือ อุดมการณ์ทางการเมือง ความชอบธรรมในการปกครอง อำนาจอธิปไตย ความเป็นชาติ การปกครองโดยยึด หนักกฎหมาย และมติมหาชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีหลายระดับตามแต่บริบทที่ผู้เขียนแต่ละท่านจะหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์ เช่น บริบทเชิงพื้นที่ ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ด้วยเหตุนี้หากพิจารณาถึงความมากน้อยเป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยสามารถแบ่งอย่างกว้าง ๆ ไว้ 3 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมาก ปานกลาง และน้อย

2.1.4 ฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุจิต บุญบงการ (2542) ได้ให้ความหมายคำว่า ฐาน หมายถึงกลุ่มหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดโดยมีจุดมุ่งหมายตลอดจนวิธีการที่เป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละกลุ่มแต่ละองค์กรต่างก็มีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งผลอันเป็นที่ปรารถนาอาจ คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน หรืออาจขัดแย้งกับของอีกกลุ่มหนึ่งหรือองค์กรหนึ่งก็ได้การเข้ามีส่วนร่วม ทางการเมืองโดยผ่านกลุ่ม หรือองค์กรนี้จะสร้างอิทธิพลในลักษณะที่กว้างขวางกว่าการเข้ามีส่วนร่วม ทางการเมืองของแต่ละบุคคลมาก ฐานของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. ชนชั้นทางสังคม (Social Class) โดยปกติแล้วพวกที่ร่ำรวยกับพวกที่ยากจนจะมีผลประโยชน์แตกต่างกัน และความแตกต่างนี้เองที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ผู้ที่นำเสนอแนวความคิดขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่เด่นที่สุด

2. กลุ่มชุมชน (Communal Groups) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนาภาษาและสัญชาติที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น ในสังคมที่มีระดับของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูง รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชุมชนจะอยู่ในรูปของสันติวิธี เป็นต้น

3. กลุ่มเพื่อนบ้าน (Neighborhood Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ตั้งบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เช่น ชมรมหมู่บ้านเสรี ชมรมหมู่บ้านสหกรณ์ เป็นต้น

4. กลุ่มขนาดเล็ก หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีความผูกพันต่อกันอย่างแน่นแฟ้ม เช่น กลุ่มอุปถัมภ์ซึ่งเป็นการจับกลุ่มกันระหว่างบุคคลที่มีฐานะ ความมั่งคั่งและอิทธิพลไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์ระหว่างกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูงควรดำเนิน กิจกรรมนั้นผ่านฐานทางการเมืองที่เป็นองค์กร หรือกลุ่มทางการเมือง ทั้งที่อยู่ในรูปแบบชนชั้นทาง สังคม กลุ่มชุมชน กลุ่มเพื่อนบ้าน และกลุ่มขนาดเล็ก

2.1.5 แนวทางการบริหารจัดการเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่ 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา ในอดีตมี กฎหมายเป็นของตนเองหรือบางท้องถิ่น ได้นำกฎหมายเลือกตั้งของท้องถิ่นอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่รักษาการ โดยผู้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งเก่า ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งตำบลศิลามีการบริหารจัดการในรูปแบบของเทศบาล ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเฉพาะรูปแบบการบริหารจัดการของเทศบาลจากตำรา คู่มือ และเอกสารที่ เกี่ยวข้องต่าง ๆ และได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารในรูปแบบเทศบาลมานำเสนอดังนี้

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพ ฯ ร.ศ.116 (พ.ศ.2440) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.116 ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ท่าฉลอม ร.ศ.124 (พ.ศ. 2548) ขึ้นมีวัฒนาการเรื่อย ๆ มาจนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติ จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ยกเลิก กฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ยกเลิก พระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543 เทศบาลในปัจจุบันทั้งสิ้น จำนวน 1,164 แห่ง

การปกครองท้องถิ่น ได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่การปกครองท้องถิ่นไม่ ว่าจะเป็นรูปใดก็ยังไม่เข้มแข็งพอแต่จะเป็นหลักได้บ้าง ก็คือ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบของกรุงเทพมหานคร และเทศบาลเท่านั้น ซึ่งรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับประเทศไทยอยู่หลายครั้ง โดยมีการทดลองรูปแบบเมืองพัทยาแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควรจึง

กลับมาดำเนินการในรูปแบบเทศบาล โดยให้เมืองพัทยาบริหารตามรูปแบบของเทศบาลนคร ในปัจจุบันนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติ ให้สามารถรวมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัด ให้เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัดได้ดังนี้

“มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัด ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด นั้น”

การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ ระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตน ได้โดยตรง กล่าวได้ว่า ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงนี้ มีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2521 โดย กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบแรกที่นำระบบ ดังกล่าวมาใช้ อย่างไรก็ตาม กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง จึงไม่เป็นที่คุ้นเคยนักสำหรับคน ไทย ต่อมาในปี พ.ศ.2543 มีการประกาศใช้กฎหมายเทศบาลฉบับใหม่ ทำให้เทศบาลซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ในทุกจังหวัด ได้เริ่มทดลองใช้ระบบเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง และมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2544 และเลือกระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในเทศบาลว่า เทศบาลในรูปแบบนายกเทศบาลนคร ในขณะที่เทศบาลในรูปแบบเดิมเรียกว่า เทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี ภายหลังต่อมา มีการแก้ไขกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายฉบับ หลายรูปแบบ ในปี พ.ศ. 2546 - 2547 ทำให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของไทยใช้ระบบ การเลือกตั้งบริหารท้องถิ่นโดยตรงทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ดังนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทย กำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงแล้วทั้งสิ้น

รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง มักจะถูกเปรียบเทียบกับรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม เสมอ ๆ เพราะรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อมนั้น ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมาจากการเลือกของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่ประชาชนเป็นคน เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วให้สมาชิกท้องถิ่นทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง

สาระสำคัญของการเลือกตั้งระบบใหม่ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่การสมัคร เข้ามาเป็นคณะกรรมการ การเลือกตั้งทุกระดับโดยผ่านกระบวนการสรรหา ตั้งแต่คณะกรรมการการ เลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคณะกรรมการนับคะแนน นอกจากนี้ยังเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ระหว่างการลงคะแนน สังเกตการณ์ระหว่างการนับคะแนนเลือกตั้ง คัดค้านคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องและผู้บริหารท้องถิ่น คัดค้านการนับคะแนนการเลือกตั้ง คัดการและร้องเรียนผลการเลือกตั้ง มาตรการสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและยุติธรรม คือ การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ สั่งให้มี

การนับคะแนนใหม่และสั่งเพิกถอนสิทธิ์เลือกตั้ง หรือเรียกโดยทั่วไปว่าเป็นการให้ใบเหลืองหรือใบแดง ในส่วนของการคัดค้านการเลือกตั้งเดิมการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งจะต้องยื่นต่อศาลชั้นต้น ในกรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ส่วนการยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งในกรณีของกรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งในระบบใหม่ได้เปลี่ยนให้มายื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ซึ่งจะใช้วิธีการพิจารณาในระบบไต่สวนโดยให้โอกาสผู้ร้องและคัดค้านหรือผู้ที่ถูกกล่าวหามีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง การวินิจฉัยเป็นองค์คณะ คำตัดสินถือเป็นที่สุด เป็นต้น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวทางในการกระจายอำนาจที่มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ยังคงเป็นสิ่งที่น่าท้าทายต่อการสร้างรูปธรรมในการเรียนรู้และสถาปนากระบวนการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้อย่างพลัง การกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นนั้นมิได้หมายถึงเพียงแค่การถ่ายโอนอำนาจ การมอบหมายอำนาจ หน้าที่ หรือการเปลี่ยนผ่านอำนาจจากรัฐส่วนกลางมาไว้ยังท้องถิ่น เท่านั้น แต่ทำอย่างไรที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการอิสระในการบริหารท้องถิ่น และที่สำคัญกว่านั้น คือ การสร้างพื้นที่ให้ภาคประชาชน องค์กรชาวบ้าน ภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาท้องถิ่นร่วมกัน อย่างมีพลัง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2.2.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

จากการศึกษาความหมายของผู้สูงอายุ ได้มีนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังนี้

สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ (2562) กล่าวว่า วัยสูงอายุ จัดเป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต ลักษณะและพัฒนาการในวัยนี้จะตรงข้ามกับวัยเด็ก คือ มีแต่ความเสื่อมโทรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงเป็นการยากที่จะกำหนดว่าบุคคลใดอยู่ในวัยสูงอายุ

ปานใจ จันทร์สีดา (2558) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง การสูงอายุตามวัย คือ การสูงอายุตามปีปฏิทินโดยการนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไป และบอกได้ทันทีว่าใครมีอายุมากน้อยเพียงใด เป็นการพิจารณาการสูงอายุจากสภาพร่างกายสรีระของบุคคลที่เปลี่ยนไปเมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น

วรรณิภา สระศรี (2558) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเสื่อมถอยและแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นการกำหนดตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เป็นมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติ

ภานุรุจ เดชวารี (2555) กล่าวว่า ผู้สูงอายุหมายถึง การสูงอายุตามสภาพจิตใจ เป็นการเปลี่ยนแปลง ความคิด อารมณ์ การสูงอายุตามสภาพสังคม บทบาทหน้าที่สถานภาพของบุคคล

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) ได้กล่าวว่า “ผู้สูงอายุ” หรือ “วัยชรา” (The old age) ในแต่ละประเทศ หรือแต่ละสังคมจะให้ไว้แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุเฉลี่ยของการทำงาน หรือสภาพร่างกายสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ โดยทั่วไปสังคมกำหนดว่าผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุซึ่งก็นับว่าถูกแต่ไม่เสมอไป เพราะในปัจจุบันการป้องกัน และการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลดีขึ้น ผู้มีอายุยังคงความกระฉับกระเฉง ทั้งด้านความคิดสติปัญญา

และความคล่องทางร่างกายทำให้ในบางประเทศให้นับผู้มีอายุตั้งแต่65 ปีขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุด้วย เหตุผลว่า คนตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไปเป็นวัยแห่งการเริ่มต้นของการพัฒนา วุฒิภาวะที่ช้าลง หรือเรียกว่าวัยแห่งความมีอายุแต่ส่วนใหญ่ยังคงกำหนดให้วัย 60 ปีเป็นวัยแห่งความมีอายุแต่ยังไม่เรียกว่าแก่ ดังนั้นจึงมีการนำคำว่าผู้สูงอายุมาใช้เรียกคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปแทนคำว่าคนแก่ หรือคนชรา เพราะคำว่าแก่หรือชรา หมายถึง ความเสื่อม ซึ่งเป็นการยากที่จะใช้อายุตามปีปฏิทิน เป็นเครื่องตัดสินความแก่หรือความชราของคนปัจจุบัน

สุรพล ชยภพ (2552) ได้สรุปความหมายว่า ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปัจฉิมวัย ซึ่งมีสมรรถภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอยู่ในภาวะ เสื่อมถอยตามสังขาร และมากด้วยประสบการณ์ มีคุณธรรมประจำใจ เป็นบุคคลที่สมควรได้รับ การเคารพกราบไหว้และควรได้รับการดูแลจากครอบครัว บุตรหลาน และชุมชนเป็นอย่างดี

พรรณี สมเทศน์ (2552) ได้สรุปความหมายว่า ผู้สูงอายุ คือ มนุษย์หรือบุคคลที่ดำเนินชีวิตในช่วงสุดท้ายของชีวิต ตามที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์แห่งวัยความสูงอายุ คือ ตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป

สุพรรณษา วังคีรี (2550) ได้สรุปความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่อยู่ในวัยช่วง สุดท้ายของชีวิต เป็นผู้ที่มีคุณค่าและได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมเป็นระยะเวลายาวนาน การกำหนดให้บุคคลเป็นผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมแต่ละสังคม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากแนวคิดดังกล่าว วัยผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและเพศชายผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงานมีสภาพความเสื่อมถอยทางร่างกายและจิตใจการเคลื่อนไหวหรือการนึกคิดที่ช้าลง ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับผู้สูงอายุแต่ละบุคคล ซึ่งผู้สูงอายุแต่ละคนจะมีกระบวนการสูงอายุในแต่ละด้านหรือรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

2.2.2 ความต้องการของผู้สูงอายุ

สำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2558) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีความต้องการพื้นฐานโดยทั่วไปไม่ยิ่งหย่อนกว่าวัยอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นผู้สูงอายุยังมีความต้องการที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการทางด้านจิตใจ
3. ความต้องการทางด้านสังคมเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

สุรกุล เจนอบรม (2541) ได้กำหนดการเป็นบุคคลสูงอายุว่าบุคคลผู้จะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุมีเกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกันโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากอายุจริงที่ปรากฏจากจำนวนปี หรืออายุที่ปรากฏจริงตามปีปฏิทินโดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย

2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขยับในแต่ละปี

3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญาการรับรู้และเรียนรู้ที่ถดถอยลง

4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุจากบทบาททางสังคม จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงานลดลง

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544) ได้เสนอข้อคิดเห็นว่าเป็นการยากที่จะกำหนดว่าผู้ใดชราภาพหรือสูงอายุแต่สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้คือ

1. ประเพณีนิยม เป็นการกำหนดผู้สูงอายุ โดยยึดตามเกณฑ์อายุที่ออกจากงาน เช่น ประเทศไทยกำหนดอายุวัยเกษียณอายุ เมื่ออายุครบ 60 ปี

2. การปฏิบัติหน้าที่ทางร่างกายเป็นการกำหนดโดยยึดตามเกณฑ์ทางสรีรวิทยาหรือทางกายภาพ บุคคลจะมีการเสื่อมสลายทางสรีรวิทยาที่แตกต่างกันในวัยสูงอายุอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายจะทำงานน้อยลงซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคลบางคนอายุ 50 ปี ฟันอาจจะหลุดทั้งปาก แต่บางคนอายุถึง 80 ปี ฟันจึงจะเริ่มหลุด เป็นต้น

3. การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านจิตใจ เป็นการกำหนดตามเกณฑ์ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ และความเสื่อมทางด้านจิตใจ สิ่งที่พบมากที่สุดในผู้ที่สูงอายุ คือ ความจำเริ่มเสื่อมขาด แรงจูงใจ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าบุคคลผู้สูงอายุทุกคนจะมีสภาพเช่นนี้

4. ความคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นการกำหนดโดยยึดความคิดที่ผู้สูงอายุมองตนเองเพราะโดยปกติผู้สูงอายุมักจะเกิดความคิดว่า “ตนเองแก่ อายุมากแล้ว” และส่งผลต่อบุคลิกภาพทางกาย ความรู้สึกทางด้านจิตใจ และการดำเนินชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามแนวความคิดที่ผู้สูงอายุนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

5. ความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็นการกำหนดในการประกอบอาชีพ โดยใช้แนวความคิดจากการเสื่อมถอยของสภาพทางร่างกายและจิตใจ คนทั่วไปจึงกำหนดว่าวัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องพักผ่อนหยุดการประกอบอาชีพ ดังนั้นบุคคลที่อยู่ในวัยสูงอายุจึงหมายถึง บุคคลที่มีวัยเกินกว่าวัยที่จะอยู่ในกำลังแรงงาน

6. ความกดดันทางอารมณ์และความเจ็บป่วย เป็นการกำหนดโดยยึดตามสภาพร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุจะเผชิญกับสภาพโรคภัยไข้เจ็บอยู่เสมอ เพราะสภาพทางร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ เริ่มเสื่อมลง นอกจากนั้น ยังอาจเผชิญกับปัญหาทางด้านสังคมอื่น ๆ ทำให้เกิดความกดดันทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอีก ส่วนมากมักพบกับผู้มีอายุระหว่าง 60 - 65 ปีขึ้น ไป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ และความต้องการทางด้านสังคมเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ทั้ง 3 ด้านนี้เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเริ่มจากความเสื่อมถอยของร่างกายซึ่งถือว่าเป็นไปตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ส่วนทาง ด้านจิตใจก็เปลี่ยนไปตามสภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อม จะเห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีการควบคุมอารมณ์และมีการพัฒนาจิตใจอยู่ตลอดเวลา มากกว่าคนวัยหนุ่มสาว ส่วนด้านความต้องการทาง ด้านสังคมเศรษฐกิจของผู้สูงอายุยังถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพรหมวิหาร 4 ประการ

2.3.1 ความหมายของพรหมวิหาร 4

สมเด็จพระญาณสังวร (2556) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึง คุณธรรมสำหรับเป็นที่อยู่ของจิตใจแห่งพรหม คือผู้ใหญ่หรือผู้ประเสริฐ เป็นธรรม เป็นที่อยู่ซึ่งมีทั้งความดีและความสุข โดยให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ดังนี้ ขั้นแรกให้ปฏิบัติด้วยจิตคิดเกื้อกูลแผ่ออกไปใน สัตว์บุคคลทั้งหลาย คือ เมตตา ซึ่งมีอาการเป็นความคิดเกื้อกูล ต่อจากนั้นเมื่อได้เห็นหรือได้ยินหรือได้คิดว่าเขามีความทุกข์เดือดร้อนก็ปฏิบัติช่วยบำบัดทุกข์ให้ คือ กรุณาซึ่งมีอาการช่วยบำบัดทุกข์จากนั้นครั้นได้เห็นเขามีสุขไม่ทุกข์ก็พลอยยินดีบันเทิงใจ คือ มุทิตา ซึ่งมีอาการพลอยยินดีและเมื่อไม่มีกิจที่ควรจะทำต่อไปก็อุเบกขา คือ ดูอยู่เฉย ๆ

กัณฑ์พงษ์ นามเสน่ห (2559) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหาร 4 ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ คุณสมบัติประจำใจสำหรับผู้ใหญ่โดยมุ่งธรรมสูงส่งดุจพรหม ประกอบด้วย 1) เมตตา ความรัก ปรารถนาดีอยากให้เขามีสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า 2) กรุณา ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ 3) มุทิตา ความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้น 4) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่ลำเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบ

พระนิพนธ์ ฐานวโร (คำภาสี) (2565) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหาร 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้าเสวยชาติเป็นพระโพธิสัตว์เจริญพรหมวิหาร โดยมีจิตประกอบด้วยเมตตาอันไพบูลย์ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความพยาบาท ต่อทุกคน ไม่มีขอบเขต แผ่ไปทุกสถานที่ทั่วโลก มีจิตประกอบด้วยกรุณา ฯลฯ มีจิตประกอบด้วยมุทิตา ฯลฯ มีจิตประกอบด้วยอุเบกขา 2) พรหมวิหาร 4 ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค คือ ธรรมอันประเสริฐปราศจากโทษและเป็นหลักวิธีภาวนาที่ทำให้จิตสงบได้ เมตตาภาวนา คือ การพัฒนาจิตด้วยการแผ่ความรักให้ผู้อื่น กรุณาภาวนา คือ การพัฒนาจิตด้วยการแผ่ความสงสารให้ผู้ประสบความทุกข์ มุทิตาภาวนา คือ การพัฒนาจิตด้วยการแผ่ความยินดีกับผู้อื่น อุเบกขาภาวนา คือ การพัฒนาจิตด้วยการแผ่ความวางเฉยต่อความทุกข์ความสุขของผู้อื่น และ 3) แนวทางการปฏิบัติพรหมวิหาร 4 ในฐานะเป็นการเจริญภาวนาในคัมภีร์วิสุทธิมรรค คือ การแผ่จิตประกอบด้วยความเมตตา ความกรุณา ความมุทิตาให้ผู้อื่น และเจริญอุเบกขาภาวนาโดยละความสุขความทุกข์ของบุคคลที่เจริญพรหมวิหารมาก่อนแล้ว แผ่จิตประกอบด้วยอุเบกขาให้ผู้อื่น ภาวนาจนจิตเกิดสีมาสัมเภท (เสมอภาค) คือ มีเมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขาต่อตนเอง คนที่รัก คนกลาง ๆ และคนคู่เวร เสมอภาคเสมือนเป็นบุคคลเดียวกัน อันถือเป็นนิมิตการภาวนา จิตมีสมาธิแนบแน่น นิวรณ์ 5 ถูกข่มไว้ พรหมวิหารภาวนาทำให้จิตบรรลุอัปปนาสมาธิ (ความสงบที่ไม่มีขอบเขตไม่มีประมาณ)

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2528) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึง ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติอันประเสริฐบริสุทธิ์, ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักและกำกับความชอบ ประพฤติจึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตอย่างหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลาย

กิตต์นิ รันต์พานิช (2525) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหาร วิหาร แปลว่า ที่อยู่พรหม คือ ประเสริฐ คำว่า พรหมวิหาร หมายความว่า เอาใจจับอยู่ในอารมณ์แห่งความประเสริฐหรือเอาใจไปขังไว้ในความดีที่สุดซึ่งมีคุณธรรม 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

2.3.2 องค์ประกอบของพรหมวิหาร 4

พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต (2545) ได้กล่าวว่า พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา พรหมวิหาร คือ ธรรมเครื่องอยู่ อย่างประเสริฐ เป็นธรรมประจำใจและปฏิบัติตนต่อเพื่อนมนุษย์โดยชอบ

1. เมตตา ความรัก ปรารถนาดีอยากให้เขามีสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

2. กรุณา ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์

3. มุทิตา ความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิงกอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

4. อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่ลำเอียงด้วยรักและชังพิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดูใน เมื่อไม่มีกิจที่ควรทำเพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเองหรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรับผิดชอบของตน

มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย (2550) ได้ให้ความหมายว่า พรหมวิหารธรรม ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา รวมเรียกว่าพรหมวิหาร 4 เมตตา คือ ความรักใคร่ความปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข กรุณา คือ ความสงสารเมื่อคนอื่นตกยากมีทุกข์ มุทิตา คือ ความยินดี ในเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีและอุเบกขา คือ ความเป็นกลางต่อทุกข์สุขของสัตว์ไม่เอนเอียงด้วยความชอบหรือชัง โดยส่วนมากคนจะแยกระหว่าง เมตตา กับกรุณา ไม่ค่อยชัด เพราะโดยมากเราใช้ควบคู่กัน ถ้ามีเมตตาจะต้องตามด้วย กรุณา ดังเช่น คำกลอน ถ้าจะแยกให้ชัดท่านให้เปรียบเหมือน มารดามีบุตร 4 คน ประกอบด้วย ลูกคนที่ 1 เป็นเด็กเล็ก ลูกคนที่ 2 เป็นคนป่วยหนึ่งคน ลูกคนที่ 3 เป็นวัยรุ่น หรือวัยหนุ่มสาวหนึ่งคน และ ลูกคนที่ 4 เป็นคนวัยทำงานหนึ่งคน มารดาย่อมปรารถนาให้ลูกคนแรกเจริญเติบโตด้วยความห่วงใย (เมตตา) มีความปรารถนาให้ลูกที่ป่วยหายป่วยมี สุขภาพแข็งแรงด้วยความห่วงใย (กรุณา) มีความปรารถนาที่จะชื่นชมความสดใสในชีวิตที่เต็มด้วยความใฝ่ฝันของลูกวัยรุ่นด้วยความห่วงใย (มุทิตา) และสุดท้ายปรารถนาที่จะชื่นชมความสำเร็จของลูกคนโตในวัยทำงานอยู่ห่าง ๆ ด้วยความห่วงใย (อุเบกขา) เริ่มจากเมตตา มีคำอธิบายว่า ที่มีเพียง 4 เพราะเป็นธรรมะที่ใช้ปราบ อกุศลกรรม 4 ชนิด คือ พยาบาท วิหิงสา อรติและราคะ โดยเมตตาตาใช้ปราบพยาบาท กรุณาใช้ปราบวิหิงสา คือ ความเบียดเบียน มุทิตาใช้ปราบอรติ คือ ความริษยา ไม่ยินดีด้วย และอุเบกขาใช้ปราบราคะ สาเหตุที่เริ่มต้นจาก เมตตา และเรียงลำดับไปตามกรุณา มุทิตา และลงท้ายที่อุเบกขา ด้วยเหตุผลว่า เมตตา มีความเกื้อกูลแก่สัตว์เป็น ลักษณะอยู่แล้ว ต่อมาเมื่อเราได้เห็น หรือได้รับรู้ว่ามีผู้ได้รับทุกข์ถ้าเราปรารถนาที่จะเกื้อกูล แล้วขจัดนำทุกข์ออก จากเขานั่น คือ ความกรุณา ต่อจากนั้นเมื่อเราได้รับรู้หรือเห็นผู้อื่นได้ดูมีความสุขโดยปราศจากทุกข์แล้วมีความรู้สึก ปลาบปลื้มยินดีด้วย เรียกว่า มุทิตา และสุดท้ายด้วยปัญญาเมื่อเราพิจารณาเห็นแล้วเราจะรู้ว่าอันไหนที่เราควรวาง เฉยและหยุดที่จะเข้าไป

ร่วมรับรู้ในความรู้สึกของผู้อื่น เพราะเหตุดังนี้พระพุทธองค์จึงตรัสเมตตาไว้ก่อน ด้วยอำนาจการมุ่งเกื้อกูลและจบด้วยอุเบกขา

กัณฑ์พงษ์ นามเสน่ห์ (2559) พรหมวิหาร 4 ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ คุณสมบัติประจำใจสำหรับผู้ใหญ่โดย มุ่งธรรมสูงส่งดุจพรหม ประกอบด้วย 1) เมตตา ความรัก ปรารถนาดีอยากให้เขามีสุข มีจิต อันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า 2) กรุณา ความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์ใฝ่ใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของปวงสัตว์ 3) มุทิตา ความยินดีในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอ ต่อ สัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้น 4) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลางอันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือมี จิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่งไม่ลำเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลาย กระทำแล้ว อันควรได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ผู้นำที่ดีจำเป็นต้องสร้างความสมดุลในวิธีปฏิบัติ ต่อลูกน้องตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ ต้องมีความสมดุลระหว่าง เมตตา กรุณา มุทิตา ที่ให้กับลูกน้องด้านหนึ่ง กับ อุเบกขา คือ ความเป็นกลางไม่ยอมให้ลูกน้องละเมิดกฎเกณฑ์กติกาในงานอีกด้านหนึ่ง การเมตตากรุณา ลูกน้องมากเกินจนทำให้เสียหลักกติกาการทำงาน หรือ การยึดแต่หลักกติกาการทำงานโดยเคร่งครัดอย่างเดียวชนิดปราศจากความเมตตา กรุณา ต่อลูกน้องล้วนแล้วแต่ทำให้เสียสมดุลที่ส่งผลให้งานเสียหายทั้งนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่หัวหน้าที่ดีต้องไม่ทำ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการปรับใช้หลักพรหมวิหาร 4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ต้องมีคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นตัวอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชาสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน ผู้บริหารที่มีอำนาจมากมายในการให้คุณให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หากขาด ซึ่งคุณธรรมแล้วย่อมจะสั่งการลงโทษหรือให้คุณประโยชน์ต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษไม่ควรทำเพราะเป็นสิ่งที่ทำลายขวัญและกำลังใจลูกน้องที่ทุ่มเททำงาน คุณธรรมในการเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วยพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรมต้องไม่ลำเอียงมีความเที่ยงตรงต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น แบ่งงาน มอบหมายให้อย่างเหมาะสม มิใช่ให้งานเฉพาะคนที่ประจบสอพลอหรือเอาอกเอาใจ ปราศจากอคติหรือความลำเอียง เช่น ลำเอียงเพราะความรัก ความกลัว หรือความไม่รู้มีปิยวาจา สร้างความรู้สึกดี ๆ แก่ลูกน้องรู้จักสร้างพระเดชและพระคุณอันจะเป็นสิ่งที่สร้างความรักและสร้างความศรัทธาแก่ลูกน้อง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องเข้าใจเขากำลังคิดอะไรรู้สึกอย่างไร ให้เกียรติและให้การยอมรับ ให้ความเป็นธรรมรับฟังอย่างเข้าใจให้ความจริงใจ

2.4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชน ที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่แสดงให้เห็น ถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และมีความต้องการที่จะบรรลุ ถึงเป้าหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

มงคล ต้นศิร (2561) ได้อธิบาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานองค์กรจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ก็เช่นเดียวกับเทศบาลตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ซึ่งมีอยู่ 6 แห่งนั้นซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบได้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี แต่จากผลการประเมินของการบริหารจัดการจากประชาชนแล้วนั้น ในด้านการวางแผนนั้นยังมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่ สืบเนื่องมาจากผู้บริหารที่เป็นข้าราชการทางการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลาและยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของแต่ละภาคส่วนจึงส่งผลให้การจัดทำแผนในการบริหารจัดการนั้นยังไม่ครอบคลุมและส่งผลกระทบต่อการนำแผน หรือแผนงานและโครงการไปปฏิบัติไม่ตรงตามแผนที่ได้จัดทำขึ้นไว้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในองค์การขึ้นในแต่ส่วนจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นในด้านการจัดสรรบุคลากรและด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอและด้านวัสดุอุปกรณ์ภายในเป็นอย่างมากจึงมีผลสืบเนื่องให้กระทบต่อการบังคับบัญชาและการสั่งการไปแต่ละส่วนงานในองค์กรทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อด้านการติดต่อประสานงานทั้งภายในและภายนอกยังจะส่งผลกระทบไปด้านการควบคุมในการบริหารจัดการซึ่งจะไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ว่าได้นำไปปฏิบัติตามแผนที่ได้จัดทำขึ้นไว้นั้น หรือไม่ ดังนั้นแล้วการบริหารงานจึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมมาบูรณาการในการบริหารงานและแล้วหลักพรหมวิหารธรรม ก็เป็นหลักธรรมหนึ่งที่เป็นหลักธรรมของผู้บริหารที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานประกอบด้วย 1. เมตตา 2. กรุณา 3. มุทิตา 4. อุเบกขา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่จะส่งผลทำให้การบริหารงานในเทศบาลตำบลให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

อุทัยวรรณ สุกิมานิล (2563) ได้อธิบายว่า แนวคิดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุภายใต้พุทธวิธีและกฎหมาย เป็นแนวคิดที่ผสมผสานความเข้าใจการดูแลตนเองในวิถีชีวิตผู้สูงอายุไทย ซึ่งมีบริบทอยู่ในสังคมวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของไทยมายาวนาน และมีพุทธศาสนาเป็นที่เคารพเชื่อถือศรัทธา พุทธวิธีที่นำเสนอเหมาะกับการนำไปปฏิบัติของผู้สูงอายุชาวไทย เนื่องเพราะเข้าใจง่ายเป็นหลักพุทธธรรมที่ไม่ยากในภาวนา 4 และพรหมวิหาร 4 ซึ่งเหมาะสมกับวัยผู้ใหญ่ที่มี ประสบการณ์เผชิญชีวิตมายาวนานอย่างผู้สูงอายุที่มีความเข้าใจชีวิตดีเป็นหลักธรรมที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติได้ คือ ภาวะนา 4 ได้แก่ กายภาวนา จิตตภาวนา ศีลภาวนา ปัญญาภาวนา และพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา หลักธรรมนี้ คือ พุทธวิธีในการช่วยผู้สูงอายุได้เสริมสร้างพลังในตนเองอย่าง Active Ageing ทำให้มีการดูแลสุขภาพตนเองอย่างองค์รวม คือ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และควรที่ผู้สูงอายุจักได้ศึกษาสิทธิ์ สวัสดิการความคุ้มครองตามแนวคิดการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุภายใต้กฎหมายไทยที่มีทั้งกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งผู้เขียนร้อยเรียงให้ผู้สนใจได้ทำความเข้าใจให้ตรงว่าการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุควรได้รับการคุ้มครองดูแลด้านสุขภาพอย่างชัดเจนเหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่ผู้สูงอายุเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ตลอดจนรัฐบาลที่ต้องตระหนักถึงปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุและทำให้กฎหมายมีความชัดเจนมากขึ้นในเรื่องการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส ที่พึ่งพาตนเองครอบครัวไม่ได้ เพื่อให้พลเมืองสูงวัย ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างมีค่า หรือได้ร่วมพัฒนาประเทศในองค์ความรู้และภูมิปัญญาฝั่งลึกได้อย่างมีคุณค่าในสังคมไทยจนกว่าจะถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ผู้สูงอายุจึงเป็นทรัพยากรอันล้ำค่าที่ควรรับการดูแลสุขภาพอย่างมีคุณภาพมิใช่ต้องการเพียงความสะดวก รวดเร็วของบริการสุขภาพที่รัฐบาลจัดให้บริการสุขภาพควรมี

ลักษณะเป็นกรณีพิเศษทั้งเรื่อง ระบบการดูแล บุคลากรสุขภาพที่เข้าใจความต้องการผู้สูงอายุ วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เหมาะสมหากเป็นไปได้ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง สถานบริการสุขภาพ แยกการดูแลโดยเฉพาะทางแก่ผู้สูงอายุมีการบริการทั้งในสถานบริการสุขภาพที่มีมาตรฐานการดูแลสุขภาพที่บ้าน ดังนั้น กฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุจึงต้องควรระบุเรื่องการช่วยเหลือดูแลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับปฏิญญาของสหประชาชาติเรื่อง ผู้สูงอายุ ปฏิญญาอาเซียนในเรื่องผู้สูงอายุ และแนวคิด Active Ageing ขององค์การอนามัยโลก จึงควรมีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุด้านสุขภาพแห่งชาติอีกครั้ง เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือ เยียวยาผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งระบบการดูแลที่มีคุณภาพ และกฎหมายที่ครอบคลุม ด้วยความระลึกถึงคุณค่าความดีความงามของผู้สูงอายุได้สร้างสัมมาและมนุษยธรรม คุณธรรมที่ค้ำจุนให้ผู้สูงอายุได้อยู่ดีมีสุขตลอดอายุขัย เป็นวัฒนธรรมของชาติที่ดีงามของชาวไทยที่เคารพ และกตัญญูต่อผู้สูงอายุด้วยความจริงใจ

พระสุทัศน์ ยโสธโร (2561) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงหมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลรวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตน หรือกลุ่มตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิ์ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ และการกระทำใดที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ ก็ไม่ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองการใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตาม แนวพุทธศาสนาเพื่อเปรียบเทียบและปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนมากมีความรู้เรื่องหลักพรหมวิหารธรรม คือ หลักเมตตา หลักกรุณา หลักมุทิตา และหลักอุเบกขา อยู่ในระดับสูง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนแนวทางแก้ไขในการประยุกต์ใช้หลักธรรม คือ การนำไปปฏิบัติให้มากขึ้น

ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน (2560) ได้อธิบายว่า ภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมจึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งและเป็นความสามารถส่วนตัวของบุคคลในการนำพาและจูงใจเพื่อนร่วมงานหรือ ผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนให้ทำงานด้วยความเต็มและกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์องค์ขององค์การและก่อให้เกิดความสงบสุขและร่มเย็นแก่สังคมต่อไป ในการบริหารนั้นมีหลายหมวดธรรม เช่น พรหมวิหารธรรม หรือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ 4 ประการหรือธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือธรรมของผู้บริหาร 4 ประการ เป็นหลักธรรมเพื่อให้เกิดความรัก ความหวังดีปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและพ้นทุกข์แล้วแสดงความยินดีในความก้าวหน้าของผู้อื่นและมีความยุติธรรมในการให้ รางวัลและลงโทษ ผู้บริหารที่ใช้หลักพรหมวิหาร 4 มาเป็นแนวทางการบริหารย่อมเป็นศูนย์กลางรวมใจร่วมงานและ

สามารถจัดการให้งาน การปฏิบัติหน้าที่ลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารต้องเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรมและลักษณะดี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะบ่งบอกถึงสมรรถภาพของผู้บริหาร การสร้างคุณธรรมเพื่อใช้ในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะทำให้สามารถดำเนินงานไปด้วยความราบรื่นและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงควรมีแนวปฏิบัติที่อยู่ในกรอบของคุณธรรม เพราะคุณธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจบุคคลให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควรเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจรู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับนักบริหาร ที่จะนำมาใช้มากน้อยเพียงใดและจะศึกษาจากทัศนะของผู้นำและบุคลากร และหน่วยงานอื่น ๆ ใช้การปรับใช้หลักพรหมวิหาร 4 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ต้องมีคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นตัวอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชาสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ผู้บริหารที่มีอำนาจมากมายในการให้คุณให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หากขาดซึ่งคุณธรรมแล้วย่อมจะสั่งการลงโทษหรือให้คุณประโยชน์ต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษไม่ควรทำเพราะเป็นสิ่งที่ทำลายขวัญและกำลังใจลูกน้องที่ทุ่มเททำงาน คุณธรรมในการเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วยพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรมต้องไม่ลำเอียงมีความเที่ยงตรงต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น แบ่งงาน มอบหมายให้อย่างเหมาะสมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5 พื้นที่ทำการวิจัย

เทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นคน (ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองศิลา ณ วันที่ 20 เดือน ธันวาคม 2565) รวมประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด มีจำนวน 6,378 คน ตำบลศิลาตั้งอยู่ ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการเมือง/การปกครอง เขตการปกครอง เทศบาลเมืองศิลา แบ่งเขตการปกครองออก เป็น 28 หมู่บ้าน / ชุมชน 48 ชุมชน เขตการเลือกตั้ง เทศบาลเมืองศิลา แบ่งเขตเลือกตั้งออก เป็น 3 เขต ดังนี้ เขตที่1 จำนวน 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วยบ้านโนนม่วง 3,12,19,23,27 บ้านหนองไผ่ 14,21,24 เขตที่ 2 จำนวน 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านดอนยาง 11,16 บ้านดอนหญ้านาง 13,20 บ้านโกทา 9,25 บ้านเกษร 15 บ้านหนองไผ่ 26 เขตที่ 3 จำนวน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านศิลา 1,18,2 บ้านหนองกุง 2,17 บ้านหนองหิน 8,22 บ้านห้วยชัน 4 บ้านบึงอีเฒ่า 5 บ้านท่าแก 6 บ้านเต่านอ 7 บ้านดงพอง 10 อยู่ห่างจากอำเภอเมืองขอนแก่น ประมาณ 7 กิโลเมตร มีพื้นที่ 45,312.50 ไร่ หรือ 72.5 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียง รวม 8 ตำบล ดังนี้

ด้านทิศเหนือ จรดกับตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ด้านทิศใต้ จรดกับเทศบาลนครขอนแก่น และตำบลบึงเนียม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ด้านทิศตะวันออก จรดกับตำบลหนองตูม และตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ด้านทิศตะวันตก จรดกับตำบลบ้านค้อ ตำบลบ้านเป็ด และตำบลแดงใหญ่

2.5.1 สภาพทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของเทศบาลเมืองศิลา เป็นพื้นที่ราบและที่ราบลุ่มแม่น้ำ ด้านทิศตะวันออกของตำบลศิลา มีแม่น้ำพองและระบบชลประทานไหลผ่าน ความเหมาะในการทำเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนาและทำสวน สภาพภูมิอากาศอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม และฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนมกราคม

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดขอนแก่น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำ ฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเล และมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีน เข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลาง เดือนตุลาคม ถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ จะอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย

แหล่งน้ำในพื้นที่ มีดังนี้ แม่น้ำพอง, ห้วยศิลา, ห้วยปลาหลาย, ห้วยพระคือ, ห้วยกุดสามขา , หนองหิน หนองอีเลิง, หนองอีเฮี้ยน, หนองกินหมู, หนองทุ่ม, หนองซองแมว, หนองไผ่, บึงอีเฒ่า, บึงใคร่นุ่น

2.5.2 ข้อมูลประชากร

ซึ่งประชากรที่ได้ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตของเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สถิติประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนผู้สูงอายุรวมทั้งหมด จำนวน คน 6,378 คน (ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองศิลา ณ วันที่ 20 เดือน ธันวาคม 2565)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ มีดังต่อไปนี้

ณัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง (2560) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย $(\bar{X})$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมสนใจทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขต

เทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลหนองไม้แดงที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พรทิพย์ ลำไย (2561) การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิตจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 255 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ และ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.815) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยระดับมากที่สุดได้แก่ด้านการวางแผน ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.823) ระดับน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.845) 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดองค์การ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหาร เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี บุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้ 1) ด้านการวางแผน คือ การสื่อสารระหว่างคนในหน่วยงานและขาดการวางแผนในการบริหารงานอย่างชัดเจนเห็น ได้ชัดและแน่นอน การประชุมมีเวลาที่มาก เป็นเหตุให้ต้องเสียเวลาในการทำงานหลักในแต่ละครั้งของการประชุม 2) ด้านการจัดองค์การ คือ ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดบริหารองค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้น และในการกำหนดโครงสร้างองค์การบางครั้งยังไม่ค่อยเหมาะสมกับสายงาน 3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ คือ มีการสั่งการที่ไม่เป็นทางการ 4) ด้านการประสานงาน คือ ผู้ประสานงานยังขาดความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการประสานงาน บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 5) ด้านการ

ควบคุม คือ ผู้บริหารไม่มี เวลาที่จะควบคุมดูแลการจัดการบริหารในกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการ บริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้ 1) ด้านการวางแผน ควรมีการประชุมจัดการวางแผนงานเพื่อการบริหารอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน 2) ด้านการจัดองค์การควรมีการจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับสายงานและมีความเป็นธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน 3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ คือ ควรมีการแจ้งงานเป็นลายลักษณ์อักษร ที่ชัดเจน แน่นอน 4) ด้านการประสานงาน ผู้รับผิดชอบควรประสานงานโดยตรง และ 5) ด้านการควบคุม ควรจัดงานให้เหมาะสมกับบุคลากรหรือเพิ่มบุคลากรให้สอดคล้องกับปริมาณงานให้หัวหน้า หรือผู้ร่วมงานช่วยตรวจและกลั่นกรองงาน

ณัฐรินทร์ เฉลิมฤทธิวัฒน์ (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง จำนวน 312 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของสตรีในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการเลือกตั้ง ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์และด้านการแสดงออกของประชาชน อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน 2) สตรีที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนสตรีที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปุณณดา อิงคุลานนท์ (2562) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยส่งเสริมจากนโยบายภาครัฐ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมจากนโยบายภาครัฐ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุไทย เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 600 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับต้น มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับสูง มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก

รองมาคือ ปัจจัยส่งเสริมจากนโยบายภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และปัจจัยสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 2) ปัจจัยการส่งเสริมจากนโยบายภาครัฐ มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.257 มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม ขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.135 และมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.392 ปัจจัยสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.452 อิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านปัจจัยส่วนบุคคล เท่ากับ 0.114 และมีอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.338 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงอย่างเดียว ขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.191 ไม่มีอิทธิพลทางอ้อม

สุมาลัย วรรณกิจไพศาล (2562) การพัฒนาการจัดรูปแบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม เทศบาลเมืองปากช่อง ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก การดูแลด้านสุขภาพร่างกาย ความรักความอบอุ่นและความเป็นอยู่มั่นคงปลอดภัย ความยอมรับนับถือในตนเองและบุคคลในครอบครัว การจัดบริการสุขภาพที่เหมาะสม การจัดการบริการสุขภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

กิตติพร เนาว์สุวรรณ (2562) การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตทั้งทางกาย จิต และสังคมเพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าและมีคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง การวิจัยเชิงพรรณนานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมใน 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุที่มีเพศ เขตที่อยู่อาศัย การมีโรคประจำตัวและความพอเพียงของรายได้แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม จำนวน 128 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ความสอดคล้องระหว่างข้อ ภาพรวมของการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง อยู่ในระดับปานกลาง การศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมที่มีเพศ รายได้ เขตที่อยู่อาศัย การมีโรคประจำตัว มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรม ที่มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สอดรับกับความสนใจและเหมาะกับเพศ ภาวะสุขภาพ เขตที่อยู่อาศัย และช่วงเวลาที่ไม่มีผลกระทบต่อรายได้

สิทธิพร เกษจ้อย และคณะ (2563) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุบ้านดอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ บ้านดอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและรายได้ ความมั่นคงทางสังคม บริการสังคมและนันทนาการ โดยภาพรวม ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการอยู่ในระดับปานกลาง การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการในหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทั้งนี้เพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีจำนวน

เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกัน ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก เช่น การสร้างความตระหนักให้คนในชาติเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุว่าเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าต่อสังคม มิใช่ภาระของสังคม การถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทั้งงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ เพราะท้องถิ่นจะมีความเข้าใจบริบทของผู้สูงอายุของตนเองได้เป็นอย่างดี

ชรินทร ประสมสุข (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 374 คน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 38 - 47 ปี มากที่สุด มีสถานภาพสมรสมากกว่าสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด และมีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าเกษตรทราบว่า วันรัฐธรรมนูญตรงกับวันที่ 10 ธันวาคม ของทุกปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.6 รองลงมา คือ เกษตรกรทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือลัทธิใด ๆ ก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 80.7 และทราบว่า ชายที่มีสัญชาติไทย เมื่ออายุย่างเข้า 18 ปีบริบูรณ์ ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.18 ความโน้มเอียงทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 รัฐบาลควรเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล อยู่ในระดับรองลงมามีค่าเฉลี่ย 4.13 และข้าพเจ้ารู้สึกว่านักการเมืองส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์ สุจริต น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.52 การติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่าระดับความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยระดับถี่ที่ว่า ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากโทรทัศน์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.37 ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิจารณ์ประเด็นทางการเมืองจากโทรทัศน์ อยู่ในระดับรองลงมามีค่าเฉลี่ย 2.88 และท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทางอินเทอร์เน็ต เช่น ยูทูป น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.84 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมือง ความโน้มเอียงทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสมการพยากรณ์ ประกอบไปด้วยตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมืองร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 21.8

ณัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ

การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมสนในทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดงที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สาวิตรี แนบถนอม (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นิสิตปริญญาตรี ของคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 366 คน ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต้น โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นโดยมีส่วนร่วมในระดับน้อย และมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด คือ การมีบทบาททางการเมืองในคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์และมหาวิทยาลัย ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ภาควิชา ประเภทนิสิตและชั้นปีที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภูมิลำเนา และลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นภัส เล็กเจริญ (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ผลการศึกษาภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า เพศและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ต่างกัน ส่วนอายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรสที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

สมฤทัย ด่านซ้าย (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 375 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับน้อย 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง ด้านความเสมอภาค ด้านการคุ้มครองสิทธิ์สตรี และด้านการช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ และอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และอาชีพโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ควรให้สตรีมีความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกระดับ ควรให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาพรรคการเมืองที่ตนชอบ และสตรีควรมีโอกาสในการช่วยพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนในการรณรงค์หาเสียง

จันทรา กมลโรจน์ (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 374 คน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการติดตามรับฟัง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง รองลงมา คือ ด้านการเรียกร้องสิทธิประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัย ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ดังนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวน รณรงค์การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ควรจัดให้มีช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากทางราชการ ซึ่งประชาชนสามารถติดตามได้สะดวก ควรจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนในการเสนอปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ควรเปิดเผยข้อมูลในการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากผลวิจัยชี้และสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยได้มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ ระบบการปกครอง และแนวทางการดำเนินวิถีชีวิตแบบ

ประชาธิปไตยผ่านหนังสือเรียนเพื่อสร้างคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมทางพลเมืองที่พึงประสงค์ต่อสภาวะแวดล้อมด้านการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยใช้ยุทธศาสตร์ด้านนโยบายแห่งรัฐมารองรับและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนพัฒนา ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงมีลักษณะนวัตกรรมทางประชาธิปไตยชิ้นเอกจัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการกล่อมเกลาทางการเมืองเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐประชาธิปไตยให้มีคุณลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตรวมกันในสังคมสืบไป

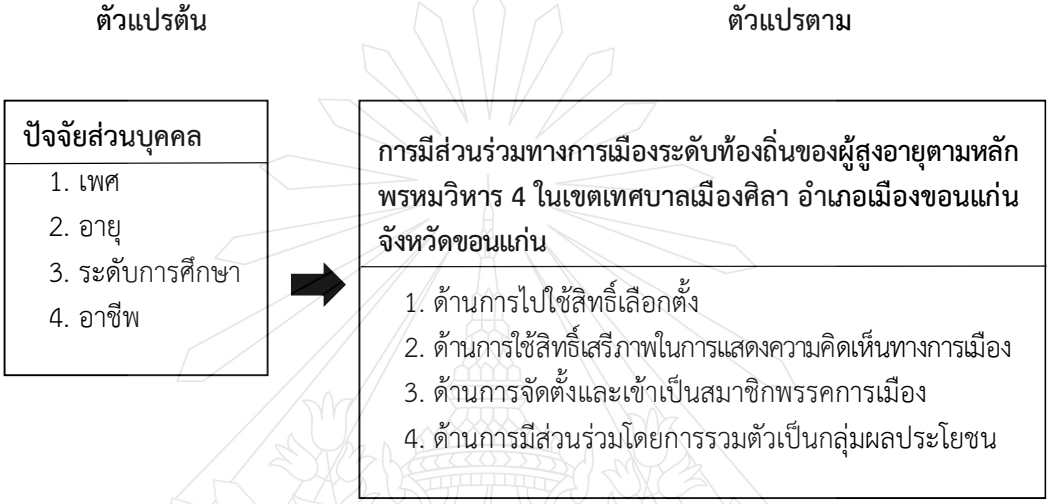
ดังนั้นในการวิจัย การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้อย่างง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมไว้ 4 ระดับใหญ่ โดยใช้สถานการณ์ปัญหาของในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นสำคัญ คือ 1) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 2) ด้านการใช้สิทธิ์เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 3) ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 4). ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ นอกจากนั้นแล้วจะมีการจัดแบ่งรายละเอียดความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมในแต่ละระดับ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลช้างเผือกในลำดับต่อไป

2.7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	นัส เล็กเจริญ (2562)	จันทรา กมลโรจน์ (2560)	สาวิตรี แนบเนียม (2560)	ณัฐสุวัชร์ เสิงกิ่ง (2560)	ชรินทร ประสมสุข (2560)	ณัฐสุวัชร์ เสิงกิ่ง (2560)	สมเกียรติ ด่านซ้าย (2560)	ปุณณดา อิงคุลานนท์ (2562)	ณัฐธรินทร์ เฉลิมฤทธิวัฒน์	รวม
1.	ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	9
2.	ด้านการใช้สิทธิ์เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	/	/	/		/	/	/	/	/	8
3.	ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	9
4.	ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	/	/			/	/	/	/	/	7

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น”ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล
3.7 การวัดค่าตัวแปร
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย
3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อยู่ในทะเบียนราษฎร์ อยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด มีจำนวน 6,378 คน (ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองศิลา ณ วันที่ 20 เดือน ธันวาคม 2565)

รายละเอียดการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อยู่ในทะเบียนราษฎร์ อยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยกำหนด

กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547 : 38) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547: 38) ดังนี้

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร $n = \frac{N}{1+Ne^2}$

เมื่อ n = ขนาดของหน่วยตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ระดับความคลาดเคลื่อนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร N = 6,378 คน

e = 0.05

แทนค่า $n = \frac{6,378}{1+6,378\ (0.05)^2}$

$= \frac{6,378}{1+6,378\ (0.0025)}$

n = 376 คน

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน

3.2.2 ดำเนินการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากรในแต่ละตำบล ดังตารางที่ 3.1

$$\frac{\text{จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในหมู่บ้าน}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยกำหนด

หมู่บ้าน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านศิลา	203	(376 x 203)/ 6,378 = 11 คน
หมู่ที่ 2 บ้านหนองกุง	655	(376 x 655)/ 6,378 = 38 คน
หมู่ที่ 3 บ้านโนนม่วง	443	(376 x 443)/ 6,378 = 26 คน
หมู่ที่ 4 บ้านห้วยชัน	148	(376 x 148)/ 6,378 = 8 คน

หมู่บ้าน	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
หมู่ที่ 5 บ้านบึงอีเฒ่า	48	(376 x 48)/ 6,378	= 02 คน
หมู่ที่ 6 บ้านท่าแก	46	(376 x 46)/ 6,378	= 02 คน
หมู่ที่ 7 บ้านเต่านอ	200	(376 x 200)/ 6,378	= 11 คน
หมู่ที่ 8 บ้านหนองหิน	238	(376 x 238)/ 6,378	= 14 คน
หมู่ที่ 9 บ้านโกทา	119	(376 x 119)/ 6,378	= 08 คน
หมู่ที่ 10 บ้านดงพอง	241	(376 x 241)/ 6,378	= 14 คน
หมู่ที่ 11 บ้านดอนยาง	290	(376 x 290)/ 6,378	= 17 คน
หมู่ที่ 12 บ้านโนนม่วง	315	(376 x 315)/ 6,378	= 18 คน
หมู่ที่ 13 บ้านดอนหญ้านาง	250	(376 x 250)/ 6,378	= 14 คน
หมู่ที่ 14 บ้านหนองไผ่	427	(376 x 427)/ 6,378	= 25 คน
หมู่ที่ 15 บ้านเกสร	291	(376 x 291)/ 6,378	= 17 คน
หมู่ที่ 16 บ้านดอนยาง	211	(376 x 211)/ 6,378	= 12 คน
หมู่ที่ 17 บ้านหนองกุง	223	(376 x 223)/ 6,378	= 13 คน
หมู่ที่ 18 บ้านศิลา	166	(376 x 166)/ 6,378	= 9 คน
หมู่ที่ 19 บ้านโนนม่วง	193	(376 x 193)/ 6,378	= 11 คน
หมู่ที่ 20 บ้านดอนหญ้านาง	292	(376 x 292)/ 6,378	= 17 คน
หมู่ที่ 21 บ้านหนองไผ่	152	(376 x 152)/ 6,378	= 08 คน
หมู่ที่ 22 บ้านหนองหิน	193	(376 x 193)/ 6,378	= 11 คน
หมู่ที่ 23 บ้านโนนม่วง	56	(376 x 56)/ 6,378	= 03 คน
หมู่ที่ 24 บ้านหนองไผ่	82	(376 x 82)/ 6,378	= 04 คน
หมู่ที่ 25 บ้านโกทา	206	(376 x 206)/ 6,378	= 12 คน
หมู่ที่ 26 บ้านหนองไผ่	360	(376 x 360)/ 6,378	= 21 คน
หมู่ที่ 27 บ้านโนนม่วง	205	(376 x 205)/ 6,378	= 12 คน
หมู่ที่ 28 บ้านศิลา	125	(376 x 125)/ 6,378	= 07 คน
รวมทั้งหมด	**6,378 คน**	**376 คน**	

3.2.3 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว จึงสุ่มรายชื่อประชาชนในแต่ละหมู่บ้านดังกล่าว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวน 376 คน ที่กำหนดไว้

3.3 เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ ข้อคำถามเป็นลักษณะการตรวจสอบรายการ (Checklist) และเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Questionnaires)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับคะแนน (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 จากเอกสารตำรารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจรายการ (Checklist)

3.4.3 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบ

3.4.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

3.4.5 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3.4.6 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.4.5 ที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาหาความตรงของเนื้อหา และความชัดเจนเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้

1. ดร. อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ดร. เอนก มูลมา

การศึกษา	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ดร. อัครเดช นีละโยธิน
การศึกษา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) การบริหารการศึกษา
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.4.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ หมายถึง แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น
N หมายถึง แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประภัสรา โคตะขุน, 2564) โดยได้ค่า IOC สามารถนำไปใช้ได้

3.4.8 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลอง (Try - Out) จำนวน 30 คน โดยใช้กับประชาชน อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.978

3.4.9 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเดินทางไปที่เทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน การดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อขอความร่วมมือถึงนายกเทศมนตรีตำบลศิลา

2. ผู้วิจัยได้ติดต่อประธานชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บ ข้อมูล

3. ทำการซักซ้อมความเข้าใจกับผู้ร่วมที่จะไปแจกแบบสอบถามทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากสมาชิกสภาเทศบาลเมืองศิลา เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมกับอธิบายแบบสอบถามโดยละเอียดเพื่อช่วยให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุของในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

5. ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการติดต่อกับผู้สูงอายุที่เป็นผู้นำในพื้นที่ก่อนลงพื้นที่จริงในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน จะได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถตอบได้เอง ผู้วิจัยและทีมงานจะใช้การอ่านแบบสอบถามให้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ

7. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตาม จำนวน 376 ชุด ตามที่กำหนดของกลุ่มตัวอย่าง

8. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามว่ากลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 376 ชุด เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในเครื่องมือที่ได้รับคืนมา

2. แจกนับแบบสอบถามตามข้อ 1 และตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นำผลการแจ้งนับและคะแนนมาหาค่าทางสถิติ ดังนี้

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วเสนอแบบความเรียง

3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามปัจจัยด้านบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample t-test) อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้สถิติทดสอบ one-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงข้อเสนอแนะ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้สูงอายุ รวบรวมข้อมูลทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นแล้วเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.7 การวัดค่าตัวแปร

3.7.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ แบ่งเป็น ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ แบ่งเป็น ( ) 60 – 69 ปี ( ) 70 – 79 ปี
   ( ) 80 – 89 ปี ( ) 90 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ( ) ระดับประถมศึกษา
   ( ) ระดับมัธยมศึกษา
   ( ) ระดับปริญญาตรี
   ( ) สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป
4. อาชีพ แบ่งเป็น ( ) ข้าราชการบำนาญ
   ( ) ค้าขาย
   ( ) เกษตรกรรม
   ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.7.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มาก	ระดับคะแนน	4
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3
น้อย	ระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปรผล ดังนี้

4.20 – 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด
3.40 – 4.19 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก
2.60 – 3.39 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง
1.80 – 2.59 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.79 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

อันตรภาคชั้น $\frac{\text{จำนวนระดับสูงสุด-จำนวนระดับต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับทั้งหมด}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น – 0.01)

(สำเริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547, หน้า 245) โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลผล

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงสำรวจ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

3.8.2 สถิติพื้นฐาน

ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.3 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบของกลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test Independent Sample t-test 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างถึง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่อปัจจัยส่วนบุคคล ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยใช้ One-way ANOVA

3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบใต้ตาราง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และ การทดสอบสมมติฐานการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ต่าง ๆ โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ข้อ	เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ชาย	117	31.10
2.	หญิง	259	68.00
	รวม	**376**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 และเพศชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ข้อ	ระดับอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	60 – 69 ปี	231	61.40
2.	70 – 79 ปี	113	30.10
3.	80 – 89 ปี	30	8.00
4.	90 ปีขึ้นไป	2	5.00
	รวม	**376**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามอายุ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากอยู่ในระดับอายุ 60 – 69 ปี มี จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 70 – 79 ปี มีจำนวน 113 คน คิด เป็นร้อยละ 30.10 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 80 – 89 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และน้อยที่สุด คือ มีอายุ 90 ปีขึ้นไป มี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อ	ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ระดับประถมศึกษา	272	72.30
2.	ระดับมัธยมศึกษา	69	18.40
3.	ระดับปริญญาตรี	28	7.40
4.	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	7	1.90
	รวม	**376**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากมีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.40 คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90 และน้อยที่สุด คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90

ตารางที่ 4.4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

ข้อ	อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ข้าราชการบำนาญ	40	10.64
2.	เกษตรกรรม	150	39.89
3.	ค้าขาย	87	23.14
4.	อื่นๆ	99	26.33
	รวม	**376**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามอาชีพ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 39.89 รองลงมา คือ อื่นๆ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 26.33 คือ ค้าขาย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 23.14 และน้อยที่สุด คือ ข้าราชการบำนาญ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.64

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	3.79	0.87	มาก
2.	ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3.48	1.04	มาก
3	ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	3.34	1.09	ปานกลาง
4.	ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	3.39	1.15	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.50**	**0.96**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง คือ ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

ข้อ	ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	4.11	0.85	มาก
2.	ท่านได้มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น	3.61	1.31	มาก
3.	ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง	3.79	0.94	มาก
4.	ท่านวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3.85	0.95	มาก
5.	ท่านได้มีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ	3.60	1.13	มาก
	โดยรวม	**3.79**	**0.87**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมา คือ ท่านวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง คือ ท่านได้มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้มีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อ	ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านได้มีความเมตตาไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3.49	1.15	มาก
2.	ท่านได้ช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน	3.54	1.01	มาก
3.	ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ	3.51	1.12	มาก
4.	ท่านมีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง	3.52	1.24	มาก
5.	ท่านมีความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง	3.37	1.24	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.48**	**1.04**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้ช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน รองลงมา คือ ท่านมีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ คือ ท่านได้มีความเมตตาไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านมีความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อ	ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านได้มีความเมตตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น	3.31	1.33	ปานกลาง
2.	ท่านได้ช่วยเหลือ (กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	2.98	1.45	ปานกลาง
3.	ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง	3.36	1.29	ปานกลาง
4.	ท่านมีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง	3.71	1.06	มาก
5.	ท่านมีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3.34	1.35	ปานกลาง
	โดยรวม	**3.34**	**1.09**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง รองลงมาคือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง คือ ท่านมีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ ท่านได้มีความเมตตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้ช่วยเหลือ (กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น	3.38	1.25	ปานกลาง
2.	ท่านมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น	3.43	1.24	มาก
3.	ท่านมีความยินดี (มุทิตา) และสมัครใจในการร่วมชุมนุมหรือประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิ์ประโยชน์ให้แก่ชุมชน	3.18	1.35	ปานกลาง
4.	ท่านได้วางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมติในโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.50	1.23	มาก
5.	ท่านวางตนเป็นกลางร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิ์ประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน	3.48	1.26	มาก
	โดยรวม	**3.39**	**1.15**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้วางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมติในโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมา คือ ท่านวางตนเป็นกลางร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิ์ประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน คือ ท่านมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น คือ ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) และสมัครใจในการร่วมชุมนุมหรือประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิ์ประโยชน์ให้แก่ชุมชน

4.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้สถิติทดสอบ (One - way ANOVA)

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดย Independent Sample t - test ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0 ก็ต่อเมื่อ Sig (2 - tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกเพศ

(n = 376)

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	เพศชาย		เพศหญิง		t	sig.
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม	3.69	.92	3.84	.84	-1.510	.132
2.	ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3.21	1.23	3.61	.92	-3.477*	.001
3.	ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	2.98	1.26	3.50	.96	-4.392*	.000
4.	ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	3.02	1.40	3.56	.97	-4.332*	.000
	โดยรวม	**3.23**	**1.15**	**3.63**	**.83**	**-3.822***	**.000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ด้วยวิธีการ t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยรวม ส่วนมากแตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ตรงไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดย Independent Sample t - test ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0 ก็ต่อเมื่อ Sig (2 - tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุ

(n = 376)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	10.727	3	3.576	3.988*	.008
	ภายในกลุ่ม	333.538	372	.897		
	รวม	344.265	375			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยแยกเป็นรายด้าน จำแนกอายุ

(n = 376)

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.	ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม	ระหว่างกลุ่ม	7.096	3	2.365	3.205*	.023
		ภายในกลุ่ม	274.563	372	.738		
		รวม	281.659	375			
2.	ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	11.712	3	3.904	3.710*	.012
		ภายในกลุ่ม	391.399	372	1.052		
		รวม	403.111	375			
3.	ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	17.058	3	5.686	2.206*	.002
		ภายในกลุ่ม	428.503	372	1.152		
		รวม	445.562	375			
4.	ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	16.445	3	5.482	4.276*	.006
		ภายในกลุ่ม	476.937	372	1.282		
		รวม	493.382	375			
	โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	10.727	3	3.576	3.988*	.008
		ภายในกลุ่ม	333.538	372	.897		
		รวม	344.265	375			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบเพื่อหาว่าระดับอายุคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD ตรงไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม จำแนกตามอายุ

(n = 376)

ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม	ระดับอายุ	60 - 69 ปี	70 - 79 ปี	80 - 89 ปี	90 ปี ขึ้นไป
	60 - 69 ปี	-	-.24200*	-.21186	-.33853
	70 - 79 ปี	-	-	-.45386*	-.58053
	80 - 89 ปี	-	-	-	-.12667
	90ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 80 - 89 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ

(n = 376)

ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระดับอายุ	60 - 69 ปี	70 - 79 ปี	80 - 89 ปี	90 ปี ขึ้นไป
	60 - 69 ปี	-	-.35879*	-.06416	-.82251
	70 - 79 ปี	-	-	-.42295*	-.46372
	80 - 89 ปี	-	-	-	-.88667
	90 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 80 - 89 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ

(n = 376)

ด้านการจัดตั้งและ	ระดับอายุ	60 - 69 ปี	70 - 79 ปี	80 - 89 ปี	90 ปี ขึ้นไป
เข้าเป็นสมาชิกพรรค	60 - 69 ปี	-	-.40870*	-.19359	-1.60693*
การเมือง	70 - 79 ปี	-	-	-.21510	-1.19823
	80 - 89 ปี	-	-	-	-1.41333
	90 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 90 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ

(n = 376)

ด้านการมีส่วนร่วม	ระดับอายุ	60 - 69 ปี	70 - 79 ปี	80 - 89 ปี	90 ปี ขึ้นไป
โดยการรวมตัวเป็น	60 - 69 ปี	-	-.43341*	-.34970	-.86970
กลุ่มผลประโยชน์	70 - 79 ปี	-	-	-.08372	-.43628
	80 - 89 ปี	-	-	-	-.52000
	90 ปี ขึ้นไป	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดย Independent Sample t - test ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0ก็ต่อเมื่อ Sig (2 - tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกระดับการศึกษา

(n = 376)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	14.819	3	4.940	5.578*	.001
	ภายในกลุ่ม	329.446	372	.886		
	รวม	344.265	375			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบรายด้าน จำแนกระดับการศึกษา

(n = 376)

ข้อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	18.166	3	6.055	8.549*	.000
	ภายในกลุ่ม	263.493	372	.708		
	รวม	281.659	375			
	ระหว่างกลุ่ม	15.316	3	5.105	4.898*	.002

ข้อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ภายในกลุ่ม รวม	387.794 403.111	372 375	1.042		
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	13.655 431.906 445.562	3 372 375	4.552 1.161	3.920*	.009
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	14.810 478.572 493.382	3 372 375	4.937 1.286	3.837*	.010
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	14.819 329.446 344.265	3 372 375	4.940 .886	5.578*	.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับการศึกษาคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 376)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	-	-.32872*	-.70305*	-.61733
มัธยมศึกษา	-	-	-.37433*	-.28861
ปริญญาตรี	-	-	-	-.08571
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 376)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	-	-.41574*	-.55746*	-.15032
มัธยมศึกษา	-	-	.14172	-.26542
ปริญญาตรี	-	-	-	-.40714
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 376)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	-	-.39668*	-.51345*	-.02941
มัธยมศึกษา	-	-	-.11677	-.42609
ปริญญาตรี	-	-	-	-.54286
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 376)

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ประถมศึกษา	-	-.43155*	-.43155*	-.18435
มัธยมศึกษา	-	-	-.07422	-.24720
ปริญญาตรี	-	-	-	-.32143
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่แตกต่างกัน สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

H1: ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าโดย Independent Sample t - test ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H0ก็ต่อเมื่อ Sig (2 - tailed) น้อยกว่า .05 ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอาชีพ

(n = 376)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	69.917	3	23.306	31.601*	.000
	ภายในกลุ่ม	274.348	372	.737		
	รวม	344.265	375			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมจำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนในทุกอาชีพ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยตามอาชีพ จำแนกอาชีพ

(n = 376)

ข้อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	30.459	3	10.153	15.035*	.000
	ภายในกลุ่ม	251.200	372	.675		
	รวม	281.659	375			
2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	71.182	3	23.727	26.592*	.000
	ภายในกลุ่ม	331.929	372	.892		
	รวม	403.111	375			
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	90.061	3	30.020	31.414*	.000
	ภายในกลุ่ม	355.500	372	.956		
	รวม	445.562	375			

ข้อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	103.648	3	34.549	32.977*	.000
	ภายในกลุ่ม	389.734	372	1.048		
	รวม	493.382	375			
โดยรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	69.917	3	23.306	31.601*	.000
	ภายในกลุ่ม	274.348	372	.737		
	รวม	344.265	375			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวม ส่วนมากแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับอาชีพคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ

(n = 376)

อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกรรม	ค้าขาย	อื่นๆ
ข้าราชการบำนาญ	-	-.24333	-.19368	-.81869*
เกษตรกรรม	-	-	.04966	-.57535*
ค้าขาย	-	-	-	-.62501*
อื่นๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ

(n = 376)

อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกรรม	ค้าขาย	อื่นๆ
ข้าราชการบำนาญ	-	-.00833	-.04431	-.97742*
เกษตรกรรม	-	-	-.05264	-.96909*
ค้าขาย	-	-	-	-1.02173*
อื่นๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามอาชีพ

(n = 376)

อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกรรม	ค้าขาย	อื่นๆ
ข้าราชการบำนาญ	-	-.08700	-.12626	-1.02177*
เกษตรกรรม	-	-	-.03926	-1.10877*
ค้าขาย	-	-	-	-1.14803*
อื่นๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามอาชีพ

(n = 376)

อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกรรม	ค้าขาย	อื่นๆ
ข้าราชการบำนาญ	-	-.04233	-.04845	-1.22985*
เกษตรกรรม	-	-	-.00611	-1.18752*
ค้าขาย	-	-	-	-1.18140*
อื่นๆ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธี LSD โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐาน	**โดยรวม**	**ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง**	**ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง**	**ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง**	**ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์**
1. เพศ (t-test)	3.822-*	-1.510	3.477-*	4.392-*	4.332-*
2. อายุ (F-test)	3.988*	3.205*	3.710*	2.206*	4.276*
3. ระดับการศึกษา (F-test)	5.578*	8.549*	4.898*	3.920*	3.837*
4. อาชีพ (F-test)	31.601*	15.035*	26.592*	31.414*	32.977*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.29 สรุปได้ว่า เมื่อทดสอบสมมติฐานของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.30 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

ข้อ	1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	ความถี่
1	ควรมีความเมตตา เอื้อเฟื้อ อำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	44
2	ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งควรให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง	7
3	มีความยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	1
4	ควรวางตัวเป็นกลางในการหาเสียงเลือกตั้ง	1
รวม		53

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พบว่า ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ควรมีความเมตตา เอื้อเฟื้อ อำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ความถี่ 44 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งควรให้ความร่วมมือในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง ความถี่ 7 รองลงมาได้แก่ มีความยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ความถี่ 1 และ ควรวางตัวเป็นกลางในการหาเสียงเลือกตั้ง ความถี่ 1

ตารางที่ 4.31 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ข้อ	2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	ความถี่
1	มีการวางตนเป็นกลาง อุเบกขาไม่ดีใจไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง	45
2	ไม่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	2
3	รับฟังนโยบายการหาเสียง รับฟังความคิดเห็น ก่อนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	2
4	ควรใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม	2
5	ใช้สิทธิ์อย่างเสรีภาพ ไม่มีใครบงการ	1
6	ใช้สิทธิทุกเลือกคนที่ดี ให้ไปบริหารบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง	1
รวม		**53**

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ มีการวางตนเป็นกลาง อุเบกขาไม่ดีใจไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง ความถี่ 45 รองลงมาได้แก่ ไม่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ รับฟังนโยบายการหาเสียง รับฟังความคิดเห็น ก่อนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ ควรใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ ใช้สิทธิ์อย่างเสรีภาพ ไม่มีใครบงการ ความถี่ 1 และ ใช้สิทธิ์ทุกเลือกคนที่ดี ให้ไปบริหารบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ความถี่ 1

ตารางที่ 4.32 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อ	3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ความถี่
1	ได้มีส่วนร่วมคิด ช่วยเหลือ ในการสังเกตการณ์ระหว่างการลงคะแนน	44
2	ไม่ควรนำเรื่องสมาชิกพรรคการเมืองที่ต่างกันมาเป็นเหตุผลในการโต้เถียงจนเกิดความขัดแย้ง	4
3	ได้ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน	2
4	อยากให้สมาชิกพรรคการเมือง เข้าใจถึงปัญหาของชาวบ้านและไม่เลือกปฏิบัติ	1
5	ควรประชาสัมพันธ์ช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ร่วมจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างทั่วถึง	1
รวม		**52**

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ได้มีส่วนร่วมคิด ช่วยเหลือ ในการสังเกตการณ์ระหว่างการลงคะแนน ความถี่ 44 รองลงมาได้แก่ ไม่ควรนำเรื่องสมาชิกพรรคการเมืองที่ต่างกันมาเป็นเหตุผลในการโต้เถียงจนเกิดความขัดแย้ง ความถี่ 4 รองลงมาได้แก่ ได้ให้ความร่วมมือในการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน ความถี่ 2 รองลงมาได้แก่ อยากให้สมาชิกพรรคการเมือง เข้าใจถึงปัญหาของชาวบ้านและไม่เลือกปฏิบัติ ความถี่ 1 และ ควรประชาสัมพันธ์ช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ร่วมจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างทั่วถึง ความถี่ 1

ตารางที่ 4.33 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

ข้อ	4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	ความถี่
1	มีความหวังดี เมตตา ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	44
2	ควรรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง ไม่ควรรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว	4
3	การเข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ ควรรวมตัวกับกลุ่มที่มองเห็นผลประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นหลัก ที่จะพัฒนาทำให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง ทำให้ประชาชนลืมตาอ้าปากมีอาชีพมีกินมีใช้ชั่วลูกชั่วหลานตามหลักประชาธิปไตย	1
4	พรรคการเมืองในพื้นที่ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน	1
5	พรรคการเมืองควรนำข้อเสนอแนะของกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มกดดันต่างๆ ไปเป็นนโยบายเพื่อช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่	1
6	การรวมตัวกันเป็นกลุ่มประโยชน์ หรือกลุ่มกดดัน ควรเคารพกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพของกลุ่มอื่น ๆ	1
รวม		**52**

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ มีความหวังดี เมตตา ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ความถี่ 45 รองลงมาได้แก่ ควรรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมือง ไม่ควรรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ความถี่ 4 รองลงมาได้แก่ การเข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ ควรรวมตัวกับกลุ่มที่มองเห็นผลประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นหลัก ที่จะพัฒนาทำให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง

ทำให้ประชาชนลืมตาอ้าปากมีอาชีพมีกินมีใช้ชั่วลูกชั่วหลานตามหลักประชาธิปไตย ความถี่ 1 พรรคการเมืองในพื้นที่ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ความถี่ 1 รองลงมาได้แก่ พรรคการเมืองควรนำข้อเสนอแนะของกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มกดดันต่าง ๆ ไปเป็นนโยบายเพื่อช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ ความถี่ 1 และ การรวมตัวกันเป็นกลุ่มประโยชน์ หรือกลุ่มกดดัน ควรเคารพกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพของกลุ่มอื่น ๆ ความถี่ 1

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 6,378 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 376 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test Independent Somple t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย
5.2 อภิปรายผล
5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า

5.1.1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 มีอายุ 60 – 69 ปี มี จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 มีระดับประถมศึกษา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 72.30 มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 39.89

5.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง รองลงมา คือ ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง คือ ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 มากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมา คือ ท่านวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง คือ ท่านได้มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้มีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้ช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน รองลงมา คือ ท่านมีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ คือ ท่านได้มีความเมตตาไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านมีความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง

3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง รองลงมา คือ ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง คือ ท่านมีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ ท่านได้มีความเมตตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านได้ช่วยเหลือ

(กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้วางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมตินโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมา คือ ท่านวางตนเป็นกลางร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน คือ ท่านมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น คือ ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวม มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม และด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ**ง** จันทรา กมลโรจน์ (2560) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการไปใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการติดตามรับฟัง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการเข้าร่วม

กิจกรรมทางการเมือง รองลงมา คือ ด้านการเรียกร้องสิทธิประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) ผลการเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัย ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ดังนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวน รณรงค์การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ควรจัดให้มีช่องทางการรับรู้ข่าวสารจากทางราชการ ซึ่งประชาชนสามารถติดตามได้สะดวก ควรจัดให้มีการส่งเสริมสนับสนุน ให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนในการเสนอปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ควรเปิดเผยข้อมูลในการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ ผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง พบว่าของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก กล่าว คือ มีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง มีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น และมีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับ นภัส เล็กเจริญ (2562) กล่าวว่า การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็น รูปแบบที่มีความสำคัญของการบริหารในระบอบประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ควรตระหนัก คือ ประเทศที่ให้ ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือประเทศที่ประชาชน ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งกันอย่างมากมายไม่ได้ หมายความว่า ประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในรูปแบบของ ประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ต้องมีลักษณะดังนี้ 1) การใช้สิทธิ์โดยอิสระ การไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิด มาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง 2) การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพัง โดยไม่มี ผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย เฉพาะผู้กาบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่า ตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใด การออก เสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้ 3) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียง เท่านั้น บัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลข ถือเป็นบัตรเสีย 4) ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่าผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก กล่าว คือ ได้มีการช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน มีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ได้มีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ ได้มีความเมตตาเข้าร่วมไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และมีส่วนร่วมความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรา กมลโรจน์ (2560) กล่าวว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์ วิจารณ์ตามสื่อต่าง ๆ ร้านกาแฟ บ้านเรือน สถานที่สาธารณะ ฯลฯ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้าม ปรามการแสดงออกของประชาชน โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของ ประชาชนและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติแล้ว รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการเสมอ เช่น การสร้างท่อก๊าซ การสร้างเขื่อน การสร้างสนามบิน ฯลฯ นอกจากนี้ การแสดงออกที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การชุมนุมหรือการ ประท้วงโดยสงบและปราศจากอาวุธ รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อ จะได้แสดงความโปร่งใสในการทำงานออกมาให้มากที่สุด

3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่าของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก กล่าว คือ มีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง มีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง ได้มีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ได้มีความเมตตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือ (กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ สาวิตรี แนบถนอม (2560) กล่าวว่า พรรคการเมือง เป็นการเข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความ เชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งผ่านนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม การเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่น อีกเช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้าง ผู้นำทางการเมือง การควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนก็สามารถเข้า ไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การเข้าประชุมพรรค การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของพรรค การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง

4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ พบว่าของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้สูงอายุมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 อยู่ในระดับมาก กล่าว คือ ได้มีการวางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมตินโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน โดยมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น มีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น และมีส่วนร่วมมีความยินดี (มุทิตา) สมัครใจในการร่วมมือกับชุมนุมหรือประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินทร ประสมสุข (2560) กล่าวว่า

กลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มหรือ องค์กรในสังคม จะมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่ จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น สมัชชาคนจน ก็จะเรียกร้องให้รัฐ แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน หนี้สินของเกษตรกร ฯลฯ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชนก็จะเรียกร้องให้มี การแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเดิม หรือการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน เช่น กฎหมายภาษี กฎหมายการค้าและการลงทุน ฯลฯ บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนได้ประโยชน์ เช่น การสร้างบ่อนคาสิโน การขยายเวลาปิดสถานเริงรมย์ เป็นต้น

5.2.2 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ รายละเอียดในแต่ละกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

5.2.2.1 จำแนกตาม เพศ

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ด้วยการวิเคราะห์หาค่า t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 โดยรวม ส่วนมากแตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน ตรงไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.2.2 จำแนกตาม อายุ

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวม แตกต่างกัน ตรงไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบเพื่อหาว่าระดับอายุคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

1.1 ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 80 - 89 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.2 ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 80 - 89 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.3 ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 90 ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของ

ผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.4 ประชาชนที่มีอายุ 60 - 69 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 70 - 79 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

5.2.2.3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา ในทุกระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับการศึกษาคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

1.1 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.2 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.4 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

5.2.2.4 จำแนกตาม อาชีพ

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ

พบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวม ส่วนมากแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบเพื่อหาว่าระดับอาชีพคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

1.1 ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.2 ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.3 ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

1.4 ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม หลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

5.2.3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ผู้สูงอายุควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สามารถเป็นเครื่องมือในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปจัดการบริหารอำนาจการปกครองอันจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งและสังคมโดยรวมต่อไป

2. ด้านการใช้สิทธิ์เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ผู้สูงอายุควรเข้ามามีส่วนร่วมในทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพ ทุกองค์กรต้องใช้ และตีความกฎหมายให้เป็นคุณต่อสิทธิเสรีภาพการอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในศาลได้แต่ต้องไม่ละเมิดผู้อื่น

3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ผู้สูงอายุได้เข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งผ่านนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม การเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่นอีกเช่น การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน การดูแลและ

รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้างผู้นำทางการเมือง การควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง

4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ผู้สูงอายุได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง หรือ โครงการพัฒนา เช่น การกระจายโอกาสทางการพัฒนา การรับความรู้ แนวความคิดและการช่วยเหลือผู้สูงอายุด้านต่าง ๆ มากขึ้น

5.2.4 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

พรหมวิหาร 4 หรือ พรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม พรหมวิหาร 4 คือหลักธรรมประจำใจ เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ

1. เมตตา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข
2. กรุณา : ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
3. มุทิตา : ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี
4. อุเบกขา : การรู้จักวางเฉย ทำใจเป็นกลาง

การปรับใช้หลักพรหมวิหาร 4 อันเป็นหลักคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นตัวอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชาสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน ประกอบด้วยพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรมต้องไม่ลำเอียงมีความเที่ยงตรงต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น แบ่งงานมอบหมายให้อย่างเหมาะสมมิใช่ให้งานเฉพาะคนที่ประจบสอพลอหรือเอาอกเอาใจ ปราศจาก อคติหรือความลำเอียง เช่น ลำเอียงเพราะความรัก ความกลัว หรือความไม่รู้มีปิยวาจา สร้างความรู้สึกดีๆ แก่ลูกน้องรู้จักสร้างพระเดชและพระคุณอันจะเป็นสิ่งที่สร้างความรักและสร้างความศรัทธา แก่ลูกน้อง เอาใจเขามาใส่ใจเราต้องเข้าใจเขากำลังคิดอะไรรู้สึกอย่างไร ให้เกียรติและให้การ ยอมรับ ให้ความเป็นธรรมรับฟังอย่างเข้าใจให้ความจริงใจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ผลข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตาม ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนควรมีการเสริมสร้าง และพัฒนาการบริหารท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ และควรมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบโครงการต่าง ๆ

2. องค์กรทางพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิผลของ การศึกษาเรียนรู้ธรรมศึกษา ในเรื่อง พรหมวิหาร 4 เป็นต้น ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงหลักธรรมและนำไปประยุกต์ใช้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการดำเนินโครงการอบรมการเลือกตั้งและประโยชน์ในการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดสถานที่ให้มีความเพียงพอจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่มาให้การสนับสนุนในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนโครงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ โดยยึดหลัก บวร “บ้าน วัด โรงเรียน หรือราชการ”

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และสัมฤทธิผลของการดำเนินงาน ในแต่ละพื้นที่

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ทัศนคติ หลักธรรม นโยบายรัฐบาล วัฒนธรรมองค์การ การพัฒนาเครือข่ายกองทุน เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การระดมความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาบาลี – ไทย:

1.1 ข้อมูลปฐมภูม

พจนานุกรมพุทธศาสน์. (2546) ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที 10 .

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือตำรา:

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป). (2563). *คู่มือประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

กองราชการส่วนตำบล. (2550). *ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2550. การพัฒนา ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กิตต์ นิรันต์พานิช. (2525). *จากใจให้คุณครูและนักบริการทั่วไป.* กรุงเทพมหานคร: บจ. เพรสมีเดีย.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *สุขกายกับวัยสูงอายุ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนปัญญา.เกษตรศาสตร์.

ข้อมูลจากกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองศิลา ณ วันที่ 20 เดือน ธันวาคม 2565

ขัตติยา กรรณสูต. (2535). สตรีกับการเมือง. บทความวิชาการ พัฒนาสังคม: *แนวคิดและการปฏิบัติการ* กรุงเทพมหานคร: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

จันทนา สุทธิจารี. (2544). *การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.* หน้า 412 – 414

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2545). *สังคมวิทยา.* พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2527). *จิตวิทยาการเมือง.* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2539). *จิตวิทยาการเมือง.* พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: ออเรียนแทลสกอล่า.

นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.ในเอกสารประกอบความรู้ทางวิชาการการประชุมใหญ่ สันนิบาติเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 27. หน้า 23 – 24.

พรรณี สมเทศน์. (2552). *การดูแลผู้สูงอายุในระดับครอบครัว กรณีศึกษาบ้านนาศรีดงเค็ง ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย

พระเกรียงศักดิ์ กิตฺติปุญฺโญ (รักสนิท). (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย*

พระธรรมปิฎก .(ปยุตฺโต.อ.ป). (2545). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 11, กรุงเทพมหานคร .บริษัท สหธรรมิก จากัด : 2545

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปยุตฺโต .อ.ป). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 12 .2546

พระราชวรมุนี .(ประยุทธ์ปยุตโต). (2528). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลคำศัพท์*.กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูสิทธ์ ขันติกุล. (2563). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิตกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2565). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2564*.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร

ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550, หน้า 28.

ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550, หน้า 61 – 62 ราชภัฏเลย.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2536). *การเมืองและการปกครองไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2536

วรทิพย์ มีมาก และคณะ. (2547). *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.* กรุงเทพมหานคร: รำไทยเพรส.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). *สวัสดิการผู้สูงอายุ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันพระปกเกล้า. (2545). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรสจำกัด.

สนั่น วงศ์พัวพันธ์. (2529). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาล.*

สมบัติ ธารงธัญวงศ์, การเมืองไทย, หน้า 583– 594

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.* กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.* พิมพ์ครังที 4. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสาธารณสุขและงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุขขอนแก่น. (2564). *แผนยุทธศาสตร์สุขภาพจังหวัดขอนแก่น.*

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *ความต้องการของผู้สูงอายุ.* [Online].

สุจิต บุญบงการ. (2560). *การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหารสถาบันทางการเมืองของประชาชน.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพรรณษา วังคีรี. (2550). *บทบาทของการดูแลผู้สูงอายุในการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาล นครพิษณุโลก.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา.

สุรกุล เจนอบรม. (2541). *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบที่สำคัญของผู้สูงอายุไทย.* กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ครั้งที่ 1. นิชินแอดเวอร์ไทยวิ่งกรูฟ.

สุรพล ชยภพ. (2552) *การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดนครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามนครราชสีมา.

2) รายงานวิจัย:

กัณฑ์พงษ์ นามเสน่ห์. (2559). *การปรับใช้หลักพรหมวิหาร 4 กับการบริหารบุคลากร.*ปีที่ 1 ฉบับที่ 2.

จันทรา กมลโรจน์. 2560. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.* ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชรินทร ประสมสุข. 2560. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพาชุมแสง *อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง.*

ณัฐรินทร์ เฉลิมฤทธิวัฒน์. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบล*

ณัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง. (2560) *การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.* งานนิพนธ์. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.

ณัฐสุวัชร์ เส็งกิ่ง. 2560. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา*ท้องถิ่น และราชการ*.พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: หน้า 10.

นภัส เล็กเจริญ. 2562. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยบูรพา.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2549). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม.*กรุงเทพฯ: ครั้งที่พิมพ์: พิมพ์ครั้งที่ 2.

ปานใจ จันทร์สีดา. (2558). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การการบริหารส่วนตำบลทัพไทย อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว.* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปุณณดา อิงคุลานนท์. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*ไปใช้ใน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา*.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรทิพย์ ลำไย. (2561). *บริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต.* วิทยานิพนธ์. จังหวัดปทุมธานี. 2561

พระครูสมุห์อนุกูล อนุวฑฺโน. (2556). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4*

พระนิพนธ์ ฐานวโร (คำภาสี). (2565). *พรหมวิหาร 4 ในฐานะการเจริญภาวนาในคัมภีร์วิสุทธิมรรค.* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช.

พระมหาทัศพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข). (2563). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ ผิวผาง. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลเปือยน้อย.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม: หน้า 43.

ภานุรุจ เดชวารี. (2555). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลยายแย้ม พัฒนาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์.* วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย

มหาวิทยาลัยธรรมกาย. (2550). *สมถกัมมัฏฐาน 40 กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย .* แคลิฟอร์เนีย มหาวิทยาลัยบูรพา.

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วน*

ยุทธพร อิสรชัย. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.* กรุงเทพฯ. สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 12-13.

วรรณิภา สระศรี. (2558). *แนวทางรองรับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในตำบลไสไทย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่.* วิทยานิพนธ์ (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สมเด็จพระญาณสังวร. (2556). *รวมธรรมะ.*กรงเทพมหานคร:บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งมหาชน.

สมฤทัย ด่านซ้าย. 2560. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสว่าง อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด.* ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาวิตรี แนบถนอม. 2560. *ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยบูรพา

สุจิต บุญบงการ. (2542). *การพัฒนาทางการเมืองของไทย: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.หน้า 45-51.

อุไรวรรณ ธนสถิตย์. (2550*). การเมืองไทยในระบอบธนาธิปไตย*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย: กรุงเทพฯ.

3) บทความ:

กัณฑ์พงษ์ นามเสน่ห์. (2559).*การปรับใช้หลักพรหมวิหาร 4 กับการบริหารบุคลากร*.มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.ปีที่ 1 ฉบับที่ 2.

กิตติพร เนาว์สุวรรณ มาริสา. (2562). *สุวรรณราชสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ตอนล่าง*. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ.

พระครูวิชัยธรรมโสภณ. (2564). *ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองตามทรรศนะของพระสงฆ์ในเขตการปกครอง คณะสงฆ์อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู*.มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น.ปีที่ 6 ฉบับที่ 6.

พระสุทัศน์ ยโสธโร. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวพุทธศาสนาของประชาชน ตำบลนเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*.วารสารปรัชญาปริทรรศน์.ปีที่ 23 ฉบับที่ 2.

มงคล ต้นศิร. (2561). *การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่*.วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1.

ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน. (2560). *ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์การโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4*.วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี.มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ ประชัน คะเนวัน และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2562). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสหวิทยาการจัดการคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 3, 1: 81-88.

สิทธิพร เกษจ้อย, วรชัด ทะสา, สัจจารักษ์ ไร่สงวน, กิตติยานนท์ วรรณวงศ์, ชัชวาล จารย์คูณ. (2563). *การมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ บ้านดอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.

สุมาลัย วรรณกิจไพศาล. (2562). *การพัฒนาการจัดรูปแบบบริการสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม เทศบาลเมืองปากช่อง.*

อุทัยวรรณ สุกิมานิล. (2563). *แนวคิดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุภายใต้พุทธวิธีและกฎหมาย*. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. มจร. ปีที่ 8 ฉบับเพิ่มเติม.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ดร. อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ดร. เอนก มูลมา

การศึกษา	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ดร. อัครเดช นีลโยธิน

การศึกษา	คอบ. (ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
	ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๙

ที่ อว ๗๙๑๔/๖๐๐๒๙ **วันที่** ๑๖ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. อภิชิต เหมือยไธสง

ด้วย พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาสี) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๑๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๓/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLEOF BRAHMA VIHARN 4 IN SILA TOWN MUNICIPALITY MUENG KHON KAEN DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รับทราบ
(ดร.อภิชิต เหมือยไธสง)
1/2/66

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๙

ที่ อว ๗๙๑๔/๖๐๒๙ **วันที่** ๑๖ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. เอนก มูลมา

ด้วย พระนัฐกร จนฺทปญฺโญ (พาลี) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๗/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLEOF BRAHMA VIHARN 4 IN SILA TOWN MUNICIPALITY MUENG KHON KAEN DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

ด้วยความยินดี

(ดร. เอนก มูลมา)

(พระครูสุธีจิรวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๓๘๕๙
ที่ อว ๗๘๑๔/๖๐๐๒๙ **วันที่** ๑๖ มกราคม ๒๕๖๖
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร. อัครเดช นีละโยธิน

ด้วย พระนัฐทร จนทปญฺโญ (พาลี) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๑๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๓/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (LOCAL POLITICAL PARTICIPATION OF THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLEOF BRAHMA VIHARN 4 IN SILA TOWN MUNICIPALITY MUENG KHON KAEN DISTRICT KHON KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

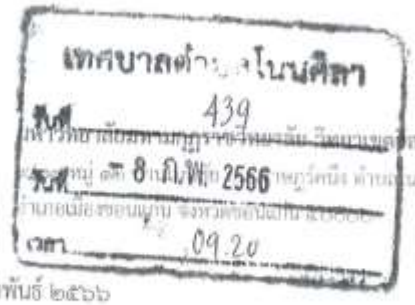
ลงนาม
ได้ดำเนินการตามคำแนะนำ
ดร.อัครเดช นีละโยธิน
20 มกราคม 2566

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

☐ สำนักปลัดฯ
☐ กองคลัง
☐ กองช่าง
☐ กองสาธารณสุข

ที่ อว ๗๕๑๔/๐๒๖๓

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลโนนศิลา

เนื่องด้วย พระนัฐทร จนทปญโญ (พาลี) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๑๐๐๓ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระครูวินัยธร วรชัต ปยุตฺโต, ดร. เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ปลัดเทศบาล/นายกเทศมนตรี
☑ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา
ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์

- เพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย

(นางศรินยา วงษ์โพย)
รองปลัดเทศบาล

(นายวรพงษ์ แสนศรี)
นายกเทศมนตรีตำบลโนนศิลา

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : พระนัฐทร จนทปญโญ (พาลี) ๐๙๕-๖[illegible]

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

ที่ อว ๗๙๓๔/๐๓๑๔

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเมืองศิลา

เนื่องด้วย พระนัฐทร จนฑปญโญ (พาลี) เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๑๑๐๐๓ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร ๔ ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีพระครูวินัยธร วรชัด ปยุตโต, ดร. เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : พระนัฐทร จนฑปญโญ (พาลี) ๐๙๕-๖๔๖๗๒๓๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกหัวข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นและจะนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป ข้อมูลที่ท่านตอบไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)
นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 60 – 69 ปี ☐ 70 – 79 ปี

☐ 80 – 89 ปี ☐ 90 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ระดับประถมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ ข้าราชการบำนาญ ☐ เกษตรกรรม

☐ ค้าขาย ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u> ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 เท่ากับ ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในระดับ มากที่สุด

4 เท่ากับ ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในระดับ มาก

3 เท่ากับ ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในระดับ ปานกลาง

2 เท่ากับ ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในระดับ น้อย

1 เท่ากับ ส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในระดับ น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของท่านตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	**ระดับความคิดเห็น**				
	มากที่สุด 5	**มาก 4**	**ปานกลาง 3**	**น้อย 2**	**น้อยที่สุด 1**
1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
1.1 ท่านมีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง					
1.2 ท่านได้มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น					
1.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง					
1.4 ท่านวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
1.5 ท่านได้มีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ					
2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง					
2.1 ท่านได้มีความเมตตาไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
2.2 ท่านได้ช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน					
2.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ					
2.4 ท่านมีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง					
2.5 ท่านมีความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง					

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของท่านตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	**ระดับความคิดเห็น**				
	มากที่สุด 5	**มาก 4**	**ปานกลาง 3**	**น้อย 2**	**น้อยที่สุด 1**
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง					
3.1 ท่านได้มีความเมตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น					
3.2 ท่านได้ช่วยเหลือ (กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
3.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง					
3.4 ท่านมีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง					
3.5 ท่านมีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น					
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์					
4.1 ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น					
4.2 ท่านมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น					
4.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) และสมัครใจในการร่วมชุมนุมหรือประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แก่ชุมชน					
4.4 ท่านได้วางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมตินโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4.5 ท่านวางตนเป็นกลางร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน					

ตอนที่ 3 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของท่านตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างไร

1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ตารางแสดงผลรวมการประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากเอกสารตำรา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แบบตรวจรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท และนำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ +1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หมายเหตุ : ค่า IOC (หรือข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง) ที่สามารถนำไปใช้ได้ คือต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 60 – 69 ปี ☐ 70 – 79 ปี

☐ 80 – 89 ปี ☐ 90 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ระดับประถมศึกษา ☐ ระดับมัธยมศึกษา

☐ ระดับปริญญาตรี ☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ ข้าราชการบำนาญ ☐ เกษตรกรรม

☐ ค้าขาย ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

การวิเคราะห์ด้วยดัชนี IOC (Index of item objective congruence)
การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4
ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม						
1.1 ท่านมีความหวังดี (เมตตา) ร่วมไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.2 ท่านได้มีส่วนร่วมคิดช่วยเหลือ (กรุณา) ในการสังเกตการณ์ในระหว่างการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.4 ท่านวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.5 ท่านได้มีส่วนร่วมช่วยรณรงค์หาเสียงในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง						
2.1 ท่านได้มีความเมตตาไปฟังการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.2 ท่านได้ช่วยเหลือความ (กรุณา) นำข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นเพื่อบอกต่อคนในชุมชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองระดับท้องถิ่นในกลุ่มเพื่อนอยู่เสมอ	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
2.4 ท่านมีการวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) แสดงความคิดเห็นต่อพรรคการเมืองต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.5 ท่านมีความคิดช่วยเหลือแสดงความคิดเห็นเสนอนโยบายในการเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง						
3.1 ท่านได้มีความเมตาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมพรรคการเมืองหรือการชุมนุมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.2 ท่านได้ช่วยเหลือ (กรุณา) สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยการบริการ บริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) ต่อกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ในพรรคการเมือง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.4 ท่านมีความวางตนเป็นกลาง (อุเบกขา) ไม่ดีใจ ไม่เสียใจต่อผลการเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.5 ท่านมีการช่วยเหลือพรรคการเมืองในการลงหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์						
4.1 ท่านมีความปรารถนาดี (เมตตา) เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาในการเลือกตั้งท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.2 ท่านมีแนวคิดในการช่วยเหลือ (กรุณา) สร้างแบบแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.3 ท่านมีความยินดี (มุทิตา) และสมัครใจในการร่วมชุมนุมหรือประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้แก่ชุมชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
4.4 ท่านได้วางตัวเป็นกลาง (อุเบกขา) ในการลงมตินโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.5 ท่านวางตนเป็นกลางร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ส่วนรวมต่อชุมชน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างไร						
1. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ผลการหาค่า IOC แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.978	20

ค่าร้อยละ

Statistics

		เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
N	Valid	376	376	376	376
	Missing	0	0	0	0

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	117	31.12	31.12	31.12
	หญิง	259	68.88	68.88	100.00
	Total	376	100.00	100.00	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	60-69ปี	231	61.44	61.44	61.44
	70-79ปี	113	30.05	30.05	91.49
	80-89ปี	30	7.98	7.98	99.47
	90ปี ขึ้นไป	2	.53	.53	100.00
	Total	376	100.00	100.00	

ระดับการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ระดับประถมศึกษา	272	72.34	72.34	72.34
	ระดับมัธยมศึกษา	69	18.35	18.35	90.69
	ระดับปริญญาตรี	28	7.45	7.45	98.14
	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	7	1.86	1.86	100.00
	Total	376	100.00	100.00	

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ข้าราชการบำนาญ	40	10.64	10.64	10.64
	เกษตรกรรม	150	39.89	39.89	50.53
	ค้าขาย	87	23.14	23.14	73.67
	อื่นๆ	99	26.33	26.33	100.00
	Total	376	100.00	100.00	

ค่าเฉลี่ย

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
ข้อ 1.1	376	4.11	.85
ข้อ 1.2	376	3.61	1.31
ข้อ 1.3	376	3.79	.94
ข้อ 1.4	376	3.85	.95
ข้อ 1.5	376	3.60	1.13
ข้อ 2.1	376	3.49	1.15
ข้อ 2.2	376	3.54	1.01
ข้อ 2.3	376	3.51	1.12
ข้อ 2.4	376	3.52	1.24
ข้อ 2.5	376	3.37	1.24
ข้อ 3.1	376	3.31	1.33
ข้อ 3.2	376	2.98	1.45
ข้อ 3.3	376	3.36	1.29
ข้อ 3.4	376	3.71	1.06
ข้อ 3.5	376	3.34	1.35
ข้อ 4.1	376	3.38	1.25
ข้อ 4.2	376	3.43	1.24
ข้อ 4.3	376	3.18	1.35
ข้อ 4.4	376	3.50	1.23
ข้อ 4.5	376	3.48	1.26
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	376	3.79	.87
ด้านการใช้สิทธิเสรีภาพ	376	3.48	1.04
ด้านการจัดตั้ง	376	3.34	1.09
ด้านการมีส่วนร่วม	376	3.39	1.15
รวมทุกด้าน	376	3.50	.96
Valid N (listwise)	376		

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : พระนัฐทร จนฺทปญฺโญ (พาลี)

วัน-เดือน-ปี-เกิด : 25 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2537

ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบุตรสิม ถนนทางหลวงชนบท 1023 บ้านผักหวาน
ตำบลหนองปลาหมอ อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น 40110

การศึกษา

พ.ศ. 2557 : จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

พ.ศ. 2563 : ปริญญาตรี สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

ปัจจุบัน : นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน